

Új Város

**XX. IFJÚSÁGI
VILÁGTALÁLKOZÓ
– KÖLN**

„Az igazi forradalom Istentől jön”

Megváltoztatni a világot

FRANCIÁK ÉS MAGYAROK

Plébániánkon – kérésre – egy francia atyáért készültek ajánlani a misét. Nagyon megörültek a sekrestyében, amikor megtudták, hogy kell kiejteni a nevét. Lodovic atya 2003-ban költözött a mennyországba Clunyból. Tudott róla, hogy annak idején Szent Odilo bencés apát, akinek világméreteken is meghatározó szerepe volt, levelezett Szent István királyunkkal. Lodovic atya ezért elhatározta, hogy különösen szeretni fog bennünket, magyarokat (is). Ezért segített például olyan fiataloknak, akik Franciaországban szerették volna Istennek szentelni magukat, azokban az időkben, amikor itthon erre nem volt lehetőségük. 1956-ban hittanos diákjaival imádkozott a magyarokért.

Amikor Magyarországon járt, megismerkedtem vele. Erősen éreztem atyai szeretetében Isten közelségét. Évente december 8-án körlevelet küldött a barátainak, szerte a világon, megosztva velük istenél-ményeit is. Utolsó körlevelében Szent Jöhannára emlékezett, valamint a saját őseire, akik a francia forradalom idején haltak hiteles mártírhálát, meg az Angély nevű nagymamájára, aki arra tanította, hogy a világ tele van angyalokkal.

A temetési beszédben azt mondták róla, hogy járta a világot megannyi barázdát hasítva – az evangélium barázdáit –, hogy Ura életét vesse beléjük a saját életével. Úgy éreztem, Lodovic atya folytatja a földi életében megkezdett egyik művét: a franciák és a magyarok közötti mély jézusi szeretet megalapozását.

Aranyi Krisztina – Budapest

AZ ÉN AFRIKÁM I.

A szeptemberi Új Városban olvastam a barátnőmről, Bernáth Máriáról szóló cikket, aki Tanzániába ment, hogy teljesen eggyé váljon az ottani fiatalokkal. Amikor búcsúztattuk, úgy éreztem, nekem is tenem kell valamit. Ezért a jövő évet Loppinóban fogom tölteni, az ún. állandó „gen-

iskolán”, amiről az előző számban szintén olvashattunk (Az egyetlen Mester címmel).

Ez az iskola a fiatalok közös formálódása, ahol az együtt töltött hónapok lehetőséget adnak egy-egy isteni igazság mélyebb megértésére, hiszen azonnal át is ültethetjük a gyakorlatba. Különlegességét az adja, hogy a résztvevők a világ minden tájáról érkeznek, a legkülönbözőbb kultúrákból, más-más szokásokkal... Így valóban „ki lehet próbálni” az egyetemes testvériséget!

Azt hiszem, a döntéshez „meghívás” kellett Isten részéről, amit sosem éreztem előtte. Egy-egy beszélgetés döbrentett rá saját korlátolt gondolkodásomra, önzésemre. Igazából azért megyek, hogy kitáguljon a szívem, jobban be tudjak fogadni mindenkit. Májusig minden napom arról szólhat majd, hogyan keressem, hogyan szeressem a mellettem lévőket.

Már a mostani készülődésben is érzem a Mennyei Atya kegyelmét! És ez örömmel tölt el, mert azt érzem, hogy jó úton vagyok.

Fábián Krisztina joghallgató

AZ ÉN AFRIKÁM II.

Nemrég a bicskei menekülttáborban voltam egy keresztény felekezetközi csoport rendezvényén. Ott megismerkedtem két afrikai fiatalemberrel. Timothynek Kamerun a szülőhazája. Elmeséltem neki, amit tudtam Fontemről. Tőlem hallott először a városka csodájáról, hogy hazájában egyáltalán létezik ilyesmi.

A másik, Christopher politikai menekültként érkezett Nigériából. Amikor oda-jött hozzám, megmutatta a keresztjét, amit egy láncra hordott a nyakában. Ekkor eszembe jutott egy mondat az Evangéliumból: „Az én igám édes, az én terhem könnyű.” Megértettem: Jézus rajtam keresztül meg akarja mutatni, hogy mennyire szereti őt. Volt a táskámban egy ikon, amely Jézust ábrázolta, aki szívére öleli tanítványát, Jánost. Úgy éreztem, ez az ikon mély üzenetet hordoz Christopher számára, ezért megajándékoztam vele. Ekkor elmondta,

hogy ilyen ajándékot még soha senkitől nem kapott, és megkért, hogy kezemet a fejére téve imádkozzak érte. Imádság közben egy kép jelent meg előttem, de ezt már a Szentlélek festette. Jézus szívében Christopher pihent, az afrikai tanítvány.

Gyerekkoromban arról álmodoztam, hogy egyszer afrikaiaknak viszem el Jézus üzenetét. Ez sokak számára olyan érdekesnek tűnt, hogy még egy rádióműsorban is beszélhettem róla. Senki sem gondolta, hogy gyerekkori álmom megvalósulhat. Most életre váltak Jézus szavai: „Ami embernek lehetetlen, az Istennél lehetséges.”

Láng Edit – Dunakeszi

PÓLÓCSERE

A múltthavi, öltözködéssel kapcsolatos cikk révén eszembe jutott egy különös élményem az idei Máriapoliról. Soha nem gondoltam volna, hogy valaha az én öltözködéssel is gond lesz... A találkozó harmadik napján, amikor épp egy termet megmozgató tornával készültünk, valaki észrevette gyakorlás közben, hogy ha fölemelem a kezem, kilóg a hasam a pólóm alól. Mikor nekem is szóltak, hogy probléma van, kiakadtam és keményen elmondtam a véleményem: mit kell itt kukacoskodni, nézzenek körül az utcán, ott sokkal durvábbakat is lehet látni, és egyébként is meleg van... De valahol éreztem, hogy épp nagyot hibázok. Otthagytam a lányt, aki jött szólni, kiementem a teremből és egy tízperces séta közben átgondoltam a dolgot. Rájöttem, hogy nem véletlenül mondta, hanem mint felebarát, aki „hátsó szemként” szeretett volna segíteni. Megkerestem, bocsánatot kértünk egymástól, és újrakezdünk. Ezek után, egy véletlen folytán sikerült hosszabb pólót szerezni. Úgy éreztem, hogy ezzel a pólócserevel tudok most szeretet lenni mások felé. Hatalmas örömmel adtuk elő a tornát. Miután lejöttünk a színpadról, többen megkerestek és mondták, hogy milyen ragyogással álltam az emberek előtt...

Somlai Ágnes – Kecskemét

David Nickel / WYDMEDIA

Új Város

Közéleti kiadvány ISSN 0865-0829

A Fokoláre Mozgalom lapja (www.fokolare.hu)

Kiadja: Új Város Alapítvány 1163 Budapest, Ágoston

Péter u. 25. Számlaszám: 11705008-20434836

Felelős kiadó: Tóth Ilona

Szerkesztőségi cím: 1163 Budapest, Kisterenyé u. 54.

Telefon: 328-0785. Fax: 403-5400. E-mail: ujvaros@fokolare.hu.

Felelős szerkesztő: Bartus Sándor

Munkatársak: Aranyi Krisztina, dr. Bakacsi Viktória, Fábián Zsuzsa, Fábri Andzsej, dr. Ferenzi Éva, id. Frivaldszky János, Himmer László, Hortoványi Emőke, Horváth Viktória, dr. Kiss Imre, Körmendy Klára, Lisztovszky Tünde, Maucha Kristóf, dr. Óvári László, Rieth Zsuzsanna, Smohai Ferenc, Sudár Balázs, Tóth Judit, Tóth Pál, Vizsolyi László

Nyomdai előkészítés: Roko Art Bt.

Nyomtatás: Kapitális Kft. Debrecen. Felelős vezető: Kapusi József.

TESTVÉRLAPJAINK: Olaszország: **Citta Nuova (CN)**. Amerikai Egyesült Államok: **Living City**. Argentína: **Ciudad nueva**. Ausztrália: **New City**. Belgium: **Nieuwe Stad**. Brazília: **Cidade Nova**. Bulgária: **Nov Svjat**. Cseh Köztársaság: **Nove mesto**. Dánia: **Ny Stad**. Franciaország: **Nouvelle Cité**. Fülöp-szigetek: **New City**. Hollandia: **Nieuwe Stad**. Horvátország: **Novi Svijet**. Japán: **Uno**. Kanada: **Nouvelle Cité**. Kenya: **New City-Nouvelle Cité**. Kína: **San Sing**. Kolumbia: **Ciudad Nueva**. Korea: **Cumul**. Lengyelország: **Nove Miasto**. Libanon: **Cité Nouvelle**. Litvánia: **Naujasis Miestas**. Nagy-Britannia: **New City**. Németország: **Neue Stadt**. Pakisztán: **Hayat**. Portugália: **Cidade nova**. Románia: **Oraş Nou**. Spanyolország: **Ciudad Nueva**. Svédország: **Enad Värld**. Szlovákia: **Nové mesto**. Szlovénia: **Novi svet**. Uruguay: **Ciudad Nueva**. Venezuela: **Ciudad Nueva**.

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap üzletág

Előfizethető a Kiadónál

Éves előfizetési díj 2005-re: **3600 Ft**. Támogatási előfizetés: **6000 Ft**.

- Az Élet ígéje**
- 4 Hozzáértéssel és szeretettel**
- Társadalom**
- 6 Újjáébredés a lidércálmából**
- 8 Nem túlzás, hanem tévedés – a konzumizmus**
- Fokoláre**
- 9 Az egység szentsége az emberek között**
- Előttünk jártak**
- 10 Barátunk, Urbán atya**
- Fiatalok**
- 11 Afrika-akció karnyújtásnyira (2.)**
- Tudomány**
- 12 Hit és tudomány**
- Egyház**
- 14 Változtassátok meg a világot!**
- 18 Közösségi utat keresnek**
- Az életből merítve**
- 20 Egy nap Alvincen**
- Családi műhely**
- 22 A megkülönböztetés „tudománya”**
- 23 A diákok és az iskola**
- Megkérdeztük**
- 24 Kapcsolati hányados**
- 25 Dohányfüstben**

ÉLETÜK TANÚSÁGÁVAL

Reskovits Ágnes

A TV híradót nézem, a felbolydult világot. Lehet, hogy mindez egy új korszak kezdetét jelzi az emberiségnek, hogy újra föl tudja felelni azt, ami nem múlik el?

II. János Pál pápa szavai jutnak eszembe: „A világi hívők sajátos vonása a világba tartozás. A világnak mindenféle feladatában és munkakörében, a családi és a társadalmi élet megszokott körülményei között hívja őket Isten, hogy belülről szenteljék meg a világot, az Evangélium szelleme szerint helytállva a maguk feladatában, és így elsősorban életük tanúságával, hitük, reményük és szeretetük ragyogásával mutassák meg másoknak Krisztust.”¹

Ezt kiáltotta XII. Pius pápa is a világhoz intézett rádióüzenetében 1956. november 10-én, látva a társadalomból Istent kiszorítani akaró ideológiákat, és különösen a magyarországi eseményeket. „Isten lesz az erőtlök. Isten, Isten, Isten! Visszhangozzék e szavakba nem foglalható név, minden jog, igazságosság, béke forrása. Visszhangozzék parlamentekben, tereken, otthonokban, üzemekben...”

A pápa felhívása kapcsán Chiara Lubich akkor így írt a Fokoláre Mozgalom követőikhez: „Kell lennie egy olyan társadalomnak, mely visszahelyezi Istent az Őt megillető helyre. Lehetetlen, hogy Istennek ne legyen egy összetartó, keresztényekből álló serege, akik mindenüket odaadják, hogy megmentse Őt az emberiség számára, és az emberiséget megmentse neki!

Isteni erő a világban: azoknak a közössége, akiket a kölcsönös szeretet – a lehető legerősebb kötelék – fűz össze, mely a rossz támadásaival szemben sérthetetlen isteni egységbe fogja össze a keresztényeket.

Jézus hiteles tanítványaira van szükség, nemcsak a rendházakban, hanem azok között is, akik a világban élnek, akik iránta és egyháza iránti szeretetből önként követik Őt. Egy sereg önkéntesre, mert a szeretet szabad. Egy sereg, mert új társadalmat kell építeni, ahol a szeretet mellett ott ragyog az igazságosság és az igazság. Mely felülmúlja mindazt, amit az emberek valaha is megálmodtak a társadalomról, mert Isten ajándéka az gyermekei számára!”

Így születtek meg a Fokoláre Mozgalomban „Isten önkéntesei”, és ennek 50 éves évfordulóját 2006-ban az egész világ Budapesten fogja ünnepelni.

A rendezvénysorozat záró napjára 2006. szeptember 16-án a Budapest Sportarénában kerül sor, ahol az evangéliummal megújított társadalom különböző területeit ismerhetjük majd meg, az önkénteseknek és környezetüknek az életét, kezdeményezéseit.

Újságunkban folyamatosan szeretnénk tájékoztatást adni az előkészületekről, egy-egy önkéntest bemutatni, ill. életükből epizódokat felvillantani. Honlapunkon² pedig figyelemmel kísérhetjük a rendezvény témáival foglalkozó fórumok, kerekasztalok és baráti beszélgetések tematikáját.

Lehetőség nyílik hasábjainkon arra is, hogy megosszuk tapasztalatainkat, hiszen érezzük, hogy ma is úgy vagyunk küldve, mint „bárányok a farkasok közé”... Mégis, a kölcsönös szeretetben meg erősödve, sokan be tudunk számolni az új társadalom születéséről, „mely egyetlen névről, Istenről tesz tanúságot”.

¹ Vö. Christifideles Laici (34–36. o.)

² www.fokolare.hu

HOZZÁÉRTÉSSSEL ÉS SZERETETTEL

Chiara Lubich

Ez az ige határozottan Istenbe helyezi az életünket. A fény és erő pedig, amit ebből merítünk, az emberiség szolgálatára ösztönöz.

Jézus akkor válaszolt így, amikor a farizeusok egy csoportja és néhány Heródes-párti ember megkérdezte tőle: meg kell-e fizetni a római fegyveres megszállók által kivetett adót? Csapda volt ez, rá akarták szedni. Ha ugyanis igennel válaszol, a farizeusok megrágalmazhatják, hogy együttműködik az ellenséggel, így elveszítheti a nép bizalmát. Ha pedig nemmel válaszol, Heródes követői – Róma uralmának kiszolgálói – lázadónak nevezhetik, és bujtogatással vádolhatják.

Jézus kéri, hogy mutassanak neki egy ezüstpénzt, amellyel az adót fizetik, és megkérdezi, hogy kinek a képe és felirata áll rajta. Azt válaszolja neki, hogy a császáré. Ha a császáré – feleli Jézus –, adjátok meg neki, ami az övé! Ezzel elismeri az államnak és intézményeinek a jelentőségét.

Válaszban azonban ennél sokkal többről van szó. Rámutat arra, ami valóban fontos: adjuk meg Istennek, ami eleve az övé. Amint a római pénzen az uralkodó képmása látható, ugyanúgy minden ember szívébe Isten képmása van belevésve, hiszen saját képére és hasonlatosságára teremtett minket!¹ Ez azt jelenti, hogy az övéi vagyunk, hozzá kell visszatérnünk. Kizárólag őt illeti, hogy személyünkkel teljesen neki adózzunk. Nem a római császárnak történő adófizetés a lényeg, hanem az, hogy adjuk oda Istennek életünket és szívünket.

Hogyan éljük hát ezt az életigét?

Úgy, hogy megújítjuk felelősségérzetünket a közügyek iránt. Elkötelezzük magunkat a törvények betartására, az élet védelmére vagy a köztulajdon – középületek, utak, közlekedési eszközök – megóvására.

Úgy, hogy ötleteinkkel, tanácsainkkal és javaslatainkkal aktívan hozzájárulunk, határozott és véleményalkotó módon, lakónegyedünk, városunk és nemzetünk fejlődéséhez, ahelyett, hogy passzívan várakoznánk.

Úgy, hogy felajánljuk önkéntes segítségünket az egészségügyi és polgári szervezetekben, hogy tökélete-

Horacio Conde

sedünk munkánkban. Ha feladatainkat hozzáértéssel és szeretettel végezzük, valóban képesek leszünk Jézust szolgálni testvéreinkben, és hozzájárulhatunk ahhoz, hogy az állam és a társadalom megfeleljen Isten emberiségről alkotott tervének, és teljesen az emberek szolgálatára legyen.

Egy milánói könyvelő – Andrea Ferrari – képes volt arra, hogy munkahelyén, egy bank irodájában is megélje ezt az ígét. Így ír erről: „Minden reggel fél kilenc előtt néhány perccel lepecsételtem a beléptető-kártyámat, bemegyek a hivatalba, és kezdődik a szokásos hajtás. Furcsa munka az enyém: jönni-menni, lépcsőn le és fel, zárt ajtók előtt ácsorogni, űrlapokat hoz-

ni-vinni – és ez így megy évek óta... Ha sikerül megmaradnom a szeretetben – a váratlan akadályok ellenére, még ha harmadszor kell is újraírnom egy levelet –, akkor mindent megtettem. Úgy érzem, hogy Jézus pontosan ezért helyezett ide.”

„Könyvelő vagyok, és könyvelőként szolgáltam Téged – mondta egyszer Jézusnak. – Itt van, Uram, az életem: szeretném, hogy tiszta szeretetté váljon!”

Egy idős hölgy észrevette, hogy az ügyfélfogadáson sohasem névtelen kliensként foglalkozott vele, hanem „emberként”. Nem tudta, hogyan fejezze ki a háláját, ezért egyszer hozott neki egy zacskó tojást.

Andrea 31 évesen halt meg Torinóban, egy utcai balesetben. A kórházban megkérdezte: „Valóban így, egyedül kell meghalnom, anélkül, hogy bárkitől is elbúcsúzhathnék?” Az őt ápoló szerzetesnő erre azt válaszolta, hogy el kell fogadnia Isten akaratát. Ezt hallva Andrea felélénkült, és elmosolyodott: „Megtanultuk, hogy mindig felismerjük az akaratát, mint életünk ideálját, a legkisebb dolgokban is – és itt a rá jellemző humorral kacintott egyet –, még a pirosat mutató jelzőlámpa előtt is!”²

Engedelmeskedett Istennek, és ebben a szeretetből fakadó engedelmességben elindult öhozá.

**„Adjátok meg tehát
a császárnak,
ami a császáré,
Istennek pedig,
ami az Istené!”
(Mt 22,21)**

¹ vö. Fil 1,26

² Igino Giordani: *Tre focolarini* [Három fokolarinó], Róma, 1967, 55. o.

A SZERELŐ

Kihívtam a szerelőt. Számítógépemhez valami kiegészítés (CD-író, pen-drive) kellene, mert a feketelemezek kapacitása olykor kicsi ahhoz az anyaghoz, amit ki kell men-
tenem rá.

A szerelő mindent hoz, s mint mondja: tíz perc alatt végez, s megy a megbeszélte következő helyre. Amikor kinyitja a gépet, látja, hogy az operációs rendszerem olyan ósdi, hogy nem tud hozzá csatlakozni. Felajánlja, hogy elviszi a gépet és tesz rá egy modernebbet. Mondom, hogy nincs annyi pénzem, amennyi egy jogtiszt programhoz kell. Szerinte erre nincs szükség, nem kell félnem, mert senki nem jön rá, hiszen nem céges a gépem. Hogyan ma-

gyarázzam el neki, hogy én csak az evangéliumot akarom élni? Abból ítélve, amilyen szalonképtelen kifejezéseket használ, a dolgot még érthetlenebbé tenném. Ezért csak annyit mondok, hogy szeretem a rendben lévő dolgokat. Így például szám-

lát is szoktam kérni. Mivel mindez számára csak „szép gondolat” volt, konkrétabb lettem. Elmondtam, hogy a feleségem az egészségügyből ment nyugdíjba, ahol azért nincs pénz, mert az emberek adófizető kedve nem valami nagy. Ezt már elfogadta, s elkezdtek törni közösen a fejünket – de valami nagyon vidám hangulatban –, számba véve a lehetőségeket. A megoldás pedig az lett, hogy egy régebbi masinámból átszereli azt a berendezést, amivel kivehetővé válik a gépem „agya”, vagyis elvihetem az összes fájljaimat. Probléma csak annyi maradt, hogy ehhez nincs elég ideje. Ebben a pillanatban csengett a mobilja, s a következő ügyfél ezer elnézést kért, hogy csak fél órával később ér rá.

–fidar–

MŰKÖDIK – A MUNKAHELYEN IS!

Még a kilencvenes évek elején történt, hogy a munkahelyemen meglepetésemre kineveztek osztályvezetőnek: egy 4 fős csapat munkáját kellett vezesse. A főnöki szerep új volt nekem, nem tudtam, hogyan kezdjek neki. Azt tisztán éreztem, hogy tekintélyt kell magamnak szerezni. De hogyan? Emlékeimben egy tanár képe bukkant fel, ahogy egy tanulmányi kiránduláson láttam őt a technikumi diákjai körében: ellentmondást nem tűrő hangon dirigálta a kamasz fiúkat, akik pisszenés nélkül tették, amit mondott. Azonban világosan éreztem, hogy én nem ezt akarom. De akkor hogyan tegyek?

A fiatalkori kereszténységem a templomhoz, a hittanórákhoz, hittanos csoportunk közös megmozdulásaihoz (pl. nagymarosi találkozó) kötődött. Az ott megtapasztalt vallásos-
ságot azonban nem tudtam „bevinni” a munkahelyemre. Ez egyre jobban zavart. Mintha két életem lett volna.

Akkoriban hallottam egy találkozón, hogy egységben intézzük dolgainkat, hallgassuk meg a másikat is. Ezt jól elraktároztam a fejemben és hamarosan alkalom is adódott, hogy kipróbáljam: egy nagy kiállításra készültünk és új demonstrációs táblákat készítettünk. Minden táblán 3-3 termék volt, a műszaki adataik rövid leírásával. Amikor a kiállítás előkészítésével megbízott kollegám behozta az első mintákat, nagyon nem tetszett: mozaik elrendezésben összekeverve voltak rajta a termékek és a leírások. Már vettem a levegőt, hogy kiadjam az utasításaimat, hogy gyártassák újra a táblákat úgy, hogy az első oszlopban legyenek a termékek és a leírások, a második oszlopban a leírások, amikor szerencsére eszembe jutott az egység gondolata. Megkérdeztem a kollegámat: „Neked hogy tetszik? Szerinted jó lesz így?” Azt válaszolta, hogy nem tetszik neki sem, mert zavaros. Jobb

lenne úgy, hogy az első oszlopban legyenek a termékek és a második oszlopban a leírások. Mintha áramütés ért volna! Leesett a tantusz: így szeretnék főnök lenni, egységben a rám bízottakkal!

Ettől az élménytől szinte össze-rázkódtam, és megvilágosodott: Az én utam az, hogy az egység karizmájának fényében tanult, átélmélkedett elveket, viselkedési mintákat és útmutatásokat továbbadjam a világban engem körülvevő embereknek. És már mintám volt arra, hogy ez működik a munkahelyemen is! Elhatároztam, hogy minden pillanatban igyekszem eszerint élni, és ahol csak lehet, a saját példámmal mutassam meg, hogy lehet a mai világban is szeretni és adni! Nem sokkal később megtudtam, hogy amit kitűzttem magam elé programnak, az a fokoláre lelkiiségben Isten önkénteseinek a hitvallása.

Romhányi László

ÚJJAÉBREDÉS A LIDÉRC- ÁLOMBÓL

Hogyan tudott Algéria népe
alig néhány év alatt újjászületni
egy borzalmas háborúból,
amelyben százezrek haltak meg,
amikor még alig csillapodtak le
az ötvenes évek felszabadulási
harcai, a nagy visszhangot keltő
gyilkolásokkal?
Erre a kérdésre szeretnénk
választ találni.

HA A LÁTOGATÓ az algíri fővárostól alig 70 kilométerre levő Tipazába tér, az öbölben békésen billegő csónakokat és a tengerparti sziklákon nyugodtan napozó családokat talál. Ezek a kövek sokat mesélhetnének. Tipaza a Római Birodalom idejében fontos kikötő volt; itt a szomszédos Cherchel-hegy lejtőin gyűltek össze 1945-ben a szövetségesek, kevéssel az előtt a május 8. előtt, amire a francia hadsereg gyarmatosító támadásaként emlékeznek az itteniek, és amelyben több tízezer veszítették életüket. Ezen túl, épp itt találtak rá a még tíz éve tomboló terrorizmus egyik tömegsírára, holttestek százaira.

Normalizáció

Az újságíróval, aki Algírból Tipazába visz kocsijával, erről beszélge-

tünk. Hívjuk Rachidnak. Sokat vesztített magánéletében és a munkájában a FIS (Iszlám Felszabadítási Front) hatalomra jutásával. Utunk a sötét éjszaka felelevenítésének ígérezik, azzal, amit Algéria 1992 és 1998 között élt át. Barátom megmutatja az olasz éttermet, ahol a nehéz évek alatt Coca-Colás üvegben árulták a bort, hogy ki ne vívják a fundamentalista muzulmánok haragját. Elhaladunk a kapu előtt, ahol barátját, aki a kilencvenes években áldozatul esett hatvan újságíró egyike, saját felesége szeme láttára lőtték le. Arrébb egy cégtáblára leszek figyelmes, és mint megtudom, az *Emberi jogok alapítványnál* az eltűnteokről kérnek híreket mindmáig a szeretteik, főként a tizenötezer polgárháborúban eltűntről...

Úgy két kilométerenként furcsa katonai ellenőrzőpontokba botlunk.

A zöld egyenruhás katonák és kék egyenruhás rendőrök nem annyira a szabályszegéseket próbálják visszaszorítani, inkább biztonságérzetet igyekeznek kelteni, és bizalmat a jelenlegi vezetés iránt. Nehéz megállapítani, hogy demokratikus kormányról van-e szó, de egy biztos: a nép újraválasztotta elnökét, *Abdelaziz Bouteflikát* a „kisebbik rossz” elve alapján, remélve, hogy folytatja a terrorizmus és a fundamentalizmus visszaszorítását. A sajtó a régió többi országához viszonyítva meglepően szabad, a napilapok tele vannak a kormány tagjait illető kritikákkal. Nem hiányzik a harmadik világra jellemző posvány, amit igazságszolgáltatásnak csúfolnak, és amely gyakran képtelen az ítélethozatalra a nagystílusú korrupció miatt, és amiből emberfeletti erőfeszítéssel próbál kievickélni a vezetés. Miközben egy új oktatási modellel

igyekszik legyőzni a nagyfokú tudatlanságot, mert azt a szélsőséges fundamentalista imámok kihasználták az elmúlt években, hogy táplálják a hiedelmeket és a bosszúvágyat az egyszerű emberekben.

Fejkendővel vagy anélkül

Leila Aslaoui, parlamenti képviselő, volt miniszter arról beszél, hogy a szélsőséges iszlám fundamentalista pártok nem tűntek el, de rohamosan csökken a társadalmi befolyásuk. Ezen a téren a kormány a nemzeti kiengesztelődés politikáját gyakorolja. „Nem lehet nemzeti kiengesztelődés – mondja energikusan –,

ha nincs bűnbeismerés, ha nem tartjuk élön a gyilkolások emlékét”. Nem pátoszos hangfordulat ez Aslaoui szájából, hisz fogorvos férjét három, magukat pácienseknek kiadó férfi ölte meg rendelője előtt.

Az utca emberétől eltérő nyugodt világos-látással, bátran fogalmaz a 99,9%-ban muzulmán ország vallássosságának a visszasságairól: „Igen zavarba hoz az Algériában gyakorolt iszlám számos következtelensége. Jellegzetes példa a nők helyzete. Gondoljunk csak arra, hogy a 2003-as földrengés után sok nő kendőt kezdett hordani, mert bizonyos imámok elhitették velük, hogy a természeti katasztrófa isteni büntetés volt a nők hiányos öltözködése miatt. Nekem – folytatja – fel kell lépnem a tudatlanság ellen. És mint muzulmán nő, nem fogadhatom el az egyenlőtlenséget a férfiak javára, és a nők kihasználását.”

Algírban a női lakosság megoszlik az iszlám kendő használatát illetően

Boutelfika elnök békereferenduma szeptember végére

200 ezer halott és 15 ezer eltűnt: ez a végeredménye az Algériában, a kilencvenes években lezajlott borzalmas polgárháborúnak. Az ország igazságszolgáltatása krízisben van. A dokumentum elfogadásával széleskörű amnesztiát kaphatnak a bűnösök, s ezzel fennáll a veszélye annak, hogy végérvényesen a szőnyeg alá söpri az igazságot, és nemcsak az iszlám csoportok, hanem a katonai alakulatok bűntetteit is, melyek jó része kimeríti az emberiség ellen elkövetett bűnök fogalmát.

(helytelen itt a *csador* szó használata, hisz ez az arab kifejezés csak egyes arab országok jellegzetes viseletét jelöli). Két hölgygel beszélgetek erről: *Farida* 39 éves hajadon, neveléstudományból diplomázott, kendőt hord, és hosszú, földig érő, sötét színű tunikát. *Rosa* férjnél van, két gyermek anyja, az algíri kórházban orvos, és gesztenyebarna haja vállára omlik. Az algériai társadalom sokféleségét jelképezik, hisz látszólag semmi közös nincs bennük, mégis együtt dolgoznak, elfogadják, sőt mélyen tisztelik egymást.

Farida: „Amióta édesanyám meghalt, ezelőtt tíz évvel, a vallás felé fordultam, és ennek az első jele pont ez a kendő volt. Egy olyan vallást fedeztem fel, mely nemcsak a férfiakat értékeli, hanem a nőket is. Arról az iszlámról beszélek, amely kiáll a nők alapvető jogai mellett, a nevelés és az örökség, a válás mellett, a *sari'a* keretein belül. A kendő annak a jelképe, hogy a nő ura önmagának.” A *sari'a* az iszlám jogrend, mely a hívő muszlim életének minden mozzanatát szabályozza a *Korán* és más szent könyvek, a *Hadith*-ok alapján. Az iszlám országok törvényei ehhez igazodnak.

Rosa ezzel szemben úgy vélekedik, hogy a vallássósággal befészkelni magát a társadalomba egy olyan elem,

amelyből hiányzik a szabadság, és töréshez vezet: a férfiak uralkodnak a nők fölött.

A közös kegyhely

Az algériai katolikus egyház a vértanúk, a gondolkodók, a misztikusok, a tanúságtevők és a szolgáló emberek egyháza. Mindössze néhány ezer hívőt számlál országszerte, jelenlétük mégis prófétai, amit mindenki elismer, főleg a terrorizmus sötét évei alatt tanúsított bátorságuk miatt. A kilencvenes években *Claverie* püspök és a fundamentalizmus többi mártírja a vérével pecsételte meg a helyi katolikus egyház hűségét ehhez az országhoz.

Másrészt pedig, létezik már egy kötelék, ami a muzulmánokat a keresztényekhez kapcsolja: *Mária*. Ennek egészen egyértelmű jele a *Notre Dame d'Afrique Bazilika*, ahova naponta száz-kétszáz muzulmán tér be imádkozni. Talán mert Máriát-Mirjamot a muzulmánok és a keresztények egyaránt különös szeretettel szeretik. Nem véletlen, hogy az oltár fölött ez az ima olvasható: „*Notre Dame d'Afrique, prie pour nous et pour les musulmans*”, vagyis „Afrikai Miasszonyunk, imádkozz értünk és a muzulmánokért”!

Michele Zanzucchi-Prokopp Katalin

NEM TÚLZÁS, HANEM TÉVEDÉS – A KONZUMIZMUS

Ellentmondások: amikor a dolgok, sőt az emberek értéke is elhomályosul.

OLYAN IDŐKET ÉLÜNK, amikor keveset gondolkozunk, viszont sokat beszélünk, attól való félelmünkben, hogy háttérbe szorulunk. Ez aztán oda vezet, hogy a „gondolkodok, tehát vagyok” helyett egyre inkább a „beszélek, tehát vagyok” esete érvényesül. Ez pedig önámítás: a beszéd nem biztosítja a létezését. Ha csak erről-arról beszélgetünk, könnyedén oda jutunk, hogy a semmiről beszélünk, és a végén rájövünk: jobb lett volna hallgatnunk. És hogy ezt a bennünk dörömbölő igazságot elfojtsuk, egyre hangosabbak leszünk...

Pontosan ez a helyzet a konzumizmussal is, amelytől ellentmondásos módon azt remélnénk, hogy betöltse a bennünk lévő űrt – mint ahogy a szőzőn a csöndet űzi el –, pedig a valóságban mi sem áll távolabb tőle. Felszínességét a legjobb esetben is túlzásnak vélik, kisiklásnak egy olyan útról, amely ha szerényebb volna, egyenes és boldogító lehetne. De nem így van: a konzumizmus nem túlzás, hanem tévedés! Ellenszere nem az, hogy kevesebb dologgal töltjük be önmagunkat, hanem hogy a dolgokkal – mindenel, még az emberekkel is – teljesen más kapcsolatot építünk ki. Nem attól konzumista ugyanis valaki, hogy még több vagy még kifinomultabb élvezetre vagy kényelemre vágyik: ez nem mennyiség vagy minőség kérdése (az ominózus, meghatározhatatlan „életminőség”!). Lehet konzumista az ember egy szem cukorkával is, vagy akár csak az egy szem cukorka gondolatával is, ha a dolgoktól reméli az üdvösséget!

Innentől a gondolatmenet már nem túl népszerű, de attól még igaz. Képzelt modernkedéssel igyekeznek erre rációlni, azzal,

hogy nem lehet maradi az ember, haladni kell a korrál. Pedig belátható, mennyire gyerekes ez a gondolkodás, ha abba belegondolunk, hogy a konzumizmus – ami elgyermekiesíti, sőt elbűvítja az embert – összecseréli az embereket a dolgokkal, összemossa őket. Azt sugallja, sőt sulykolja, hogy egy jégkrém helyettesíthet egy csókot. Mint abban az ördögien kiszámított reklámban – hogy csak egyet említsünk a nemtelen sokaságból –, amelyikben a csók helyett a jégkrémet választja a reklám hősnője. Vagy hogy egy autó – felruházza egy férfi vagy egy nő tulajdonságaival – helyettesítheti őt, és még sorolhatnánk. És ugyanez igaz visszafelé is: azt sugallja, sőt sulykolja, hogy egy ember becserélhető egy italra, egy nyalókára, és életében és halálában azt kezdetünk vele, amit akarunk. Elég, ha belegondolunk, milyen széles körben elfogadják, és mennyire normálisnak tartják ma az egyszer használatos emberi kapcsolatokat; vagy hogy mennyire elszaporodott a bűnözésben is a fogyasztói szemlélet: semmi ségekért is képesek ölni.

Itt nem mértéktelenségről, hanem tévedésről van szó! Aki egy utcai lámpával téveszt össze egy embert, az nem túloz, hanem téved, és akkorát, mint egy ház; legalább akkorát, mint ha egy benzinkúttal tévesztene össze valakit.

Ám, hogy elkerüljük ezt a tévedést, nem elég megálljt parancsolni! Tisztában kell lenni azzal, hogy mi egy tárgy, és ki az ember. És itt semmilyen tudományos meghatározás nem segít, mert ez a természettudományos képleteket messze meghaladja. Csak amikor igazán, a végsőkéig kiábrándultál már abból, hogy a borban vagy bármi másban megta-

lálhatod az igazságot, vagy hogy egy emberben tulajdonodra vagy játékszerre lelhetsz, csak akkor érted meg igazán, hogy a tárgyak és az emberek – mindkettő teljesen másképpen –, meghaladnak téged: az egyik eszköz, a másik útítárs. De nem kincs és nem végállomás, mint ahogy te magad sem vagy az. Szent mindkettő: a tárgyak is a maguk módján, és az emberek is a maguk magasabb rendű, magasabbrendű módján.

Sosem fogyaszthatod el őket igazán; legfeljebb összegyűrheted, vagy tönkretetheted őket. Vagy szeretheted: de olyan végtelen szeretettel, ami ajándékozás és szolgálat, és ami annyira különbözik attól, amit mindeddig üresen ismételtünk, makacsul bízva benne, hogy birtokolhatjuk.

Giovanni Casoli (CN)

Fordította: Frivaldszky Márk

Az Eucharisztia hozza létre Isten gyermekeinek családját, akik Jézus és egymás testvérei.

AZ EGYSÉG SZENTSÉGE AZ EMBEREK KÖZÖTT

AZ EUCHARISZTIA az emberek közötti egységet is létrehozza, mint az egység valódi szentsége. Ez logikus, hiszen ha ketten egy harmadikhoz hasonlítanak, aki Jézus, akkor egymáshoz is hasonlítanak.

Az Eucharisztia közösséget teremt a testvérek között. Ez csodálatos, és ha az emberiség komolyan venné, annak váratlan, mennyei hatása lenne.

Mert ha az Eucharisztia eggyé tesz, akkor ebből következik, hogy mindnyájan testvérként bánunk a másikkal.

Az Eucharisztia hozza létre Isten gyermekeinek családját, akik Jézus és egymás testvérei.

A természetes család is szabályok szerint működik, és ha ezeket természetfeletti szintre emeljük és széles körben kiterjesztjük, akkor azzal megváltoztathatjuk a világot.

A családban minden közös: az élet, az otthon, a lakás berendezése... A jó családra bensőségesség jellemző; a családtagok ismerik egymás helyzetét, mert elmondják egymásnak.

A családból úgy indulnak a társadalomba, hogy otthonuk melegét viszik oda, és így a társadalom hasznára válhatnak, ha teljes értékűek, ha egészséges családból jönnek. Boldogok olyankor, amikor az asztal köré gyűlnek, amikor közösen énekelnek, vagy együtt imádkoznak.

Ha a család a Teremtő egyik legszebb alkotása, akkor milyen lehet Isten gyermekeinek családja?

Keleten mindig nagyra értékelték a közös étkezést. Jézus nemcsak hogy maga körül akarja tudni a hozzá

legközelebb állókat, hanem úgy tűnik, mintha teljesen magához akarná ölelni övéit, szinte személyével egyesíteni őket – közvetlenül azáltal, hogy körbeadja tanítványai között a kelyhet és megtöri velük a kenyerét.

Jézusnak e megnyilvánulásai az Eucharisziának, mint az egység szentségének külső jelei. Jézus lakomáján az a legcsodálatosabb hogy ezt a vacsorát végtelemül magasztos szintre emelte.

Az Eucharisztia által ugyanis a keresztényeket és önmagát egyetlen testté, saját testvévé tette, és ezzel megalkotta az Egyház életének legmélyebb lényegét: az Egyház Krisztus teste, testvériség, egység, élet, Istennel való közösség.

Az Eucharisztia tehát jelenvalóvá teszi az Egyházat ott, ahol azért gyűlnek össze az emberek, hogy az eucharisztikus lakomán részt vegyenek; és ott nem csak az Egyházból egy részt hoz létre, hanem az egyetemes Egyházat is. Azon az adott helyen Krisztus teste teljes egészében jelen van, mint ahogy kiderül Pál apostol leveléből, amit a Korintusban élő Isten Egyházának címez.

Az Eucharisztia a távolságon, a halálon túl is jelenvalóvá teszi a Misztikus Test minden tagját, mert a di-csőséges és az Eucharisziában jelen levő Krisztusban már nem létezik térbeli és időbeli távolság.

A *Lumen Gentium* is aláhúzza: „Az eucharisztikus áldozat bemutatása pedig minden másnál jobban összekapcsol bennünket a mennyei Egyház liturgiájával.” (LG. 50)

Chiara Lubich

BARÁTUNK, URBÁN ATYA

Egy ferences szerzetes emlékére, aki nagyon szerette a „fokolárosokat”. Urbán atya nemrég költözött az Örökkévalóságba, 79 évesen.

Rassay Zsolt

MINTHA MA TÖRTÉNT VOLNA, pedig azóta mintegy tizenöt év telt el. Kocsival mentem hazafelé. A busz megállt előttem, s leszállt egy ferences atya. Hófehér hajával, barna habitusával, na meg azal, ahogy tétován, tanácstalanul állt, felkeltette a figyelmemet. Félreálltam a kocsival, és megkérdeztem, segíthetek-e? „A Jó Isten nagyon szereti a családpasztorációt – mondta. – Keresek egy családot, egy utcát, de nem tudom, merre menjek, s íme, máris küldött egy segítséget”. Így ismerkedtem meg Urbán atyával. Ott-hon aztán megtudtam, hogy ő az új kórházlelkész abban a kórházban, ahol a feleségem dolgozik. Amikor első alkalommal felment a misére, mint egyetlen „fehér köpenyes”, elbeszélgetett vele az atya, és egy könyvet ajándékozott neki a munkahe-lyén megvallott hitéért.

Ahogy az idő múlt, Urbán atya, mint patak a folyóba, észrevétlenül belefolyt életünkbe, a fülünkbe csengő szavai kísérték a hétköznapijainkban. Részünkbe vált, mint a kenyérnek a kovász.

Kapcsolatunkat az sem gyengítette, mikor a kórházi feladat alól felmentették, és máshová helyezték. Felkerestem Botfán, amikor a Nyolc Boldogság Közösségben szolgált, s kárpátaljai missziója idején is vele voltunk, a telefon segítségével. Amikor nagy betegségek látogatták meg családjunkat, az atya kilencedeket tartott, imádkozott, miséket aján-

lott értünk, s az Oltáriszentségben elhozta a Vigasztalót a betegágyunkhoz. Biztatása a nehéz időkben olyan volt, mint egy korty ital a szomjazónak. Szavára újra hittük, hogy végül mégis előbújik a Nap a sötét fellegek mögül.

Elképráztatott nagy műveltsége, széles tájékozottsága, héber, ógörög, latin, német, francia nyelvismerete. mégis mély alázata miatt tiszteltem. Őszintén vállalta kicsinységét, emberi gyarlóságát. S jutalmul – ha ő nem is vette észre – alakja, kisugárzása sokak szemében óriássá nőtt.

Urbán atya évei előrehaladtával is nyitott maradt a szépre és jóra. A lelkiségek éves találkozóján mindig jelen volt. Csodálta az Úr virágoskertjét, s benne a természetfeletti harmóniában összecsengő ezerhangú éneket. Mária Művéhez rajtunk keresztül kötődött. Nemegyszer mondta: – Ha volna hozzá erőm, a fokolárba is belépnék. Lélekben azonban így is „fokoláros” vagyok egy kicsit. – Az Új Város állandó olvasója, sőt terjesztője volt. Cikkeit mindig nagyra becsülte. Valaki elárulta, hogy egyszer a gyónásban az Új Város olvasását adta elégtételül.

Fiatalokkal, életük teljében levőkkel és megfáradtakkal egyaránt megtalálta a hangot. Különösen azonban a betegek nyelvén értett. A kívülállóak számára láthatatlan betegséget hordozott ő is egész életén át. Humora ennek ellenére töretlen maradt, s áthatotta egész lényét.

Egyszer például, amikor valaki megjegyezte, hogy az atya az utóbbi időben meghízott, ezt mondta: – Hát, ez bizony a ráktól van. – S mikor a kérdező döbbenetn nézett rá, így folytatta: – Mármint a vacsoráktól! – Hasonló vicces mondatainak nem volt se szeri, se száma.

Egyszer aztán elérkezett a hír: Urbán atya kórházban van. Azt hittük csak a szokásos erősítő infúziókat kapja, de kiderült hamar, most másról van szó. A szavakat nehezen találta, egész mondatokra alig volt képes. Aztán végleg elvesztette beszédképességét. Utolsó mondata ez volt felénk: „Nagyon... szeretem... a... fokolárosokat.” Értetni azonban továbbra is mindent értett. Mikor mondtuk, hogy imádkozunk érte, s hogy másokat is erre kértünk, csak megszorította kezünket, s szeméből patakozott a könny. A megfeszített Krisztust élte. Némán, ágyhoz szegezve, teste és lelke a halállal küszködött. Szenvedéssel teli hetek után, gyors lefolyású daganatos betegségéből 2005. június 15-én érkezett meg az Örök Hazába.

A lelki szemeink előtt kitaruló égi ajtón keresztül látni véljük mégis, hogy, mint rendesen, mezítláb, saruban, barna habitusban mosolyogva jön felénk. És míg ölelésre nyújtja karját, halljuk, amit mond: „A titkok titka: Szeretni és szeretve lenni. Ez az, ami összeköti az Eget és a Földet.” ■

AFRIKA-AKCIÓ

KARNYÚJTÁSNYIRA (2.)

Sudár Balázs

Új kultúrára van szükség ahhoz, hogy begyógyíthassuk a világ bajait. Interjúnk második része Bernáth Máriával, aki másfél hónapot töltött Tanzániában, hogy konkrétan segítse az ottani közösség életét.

– **Hogyan látod Afrikát európaiként? És genként?**

– Mikor megérkeztem, mindent egyszerűen, európai, magyar aggyal és szemmel akartam megérteni. Miután az első két kérdésem a velem lévő ugandai lánynak értelmetlennek tűnt, hiszen számára teljesen egyértelmű dolgokra kérdeztem rá, megértettem, hagynom kell, hogy szép lassan maguktól nyíljanak meg a kapuk. Az első időben főleg a mozgalom keretein belül mozogtam, a külvilág ezzel szemben zavarosnak, idegennek tűnt. Sok mindentől féltem, észrevétlenül is tele voltam sztereotípiákkal: például tartottam a fekete férfiaktól, attól, hogy kirabolnak stb. Ezeket próbáltam legyőzni, de olyan volt, mintha belém vésődtek volna. Idő kellett ahhoz, hogy megváltozzon. Tisztán előttem van az a nap, amikor bementünk a városba, és nem volt bennem ez a fajta félelem. Szükség volt arra is, hogy kicsit jobban megismerjem ezt a népet, a gesztusaikat, a nyelvüket. Felfedeztem, hogy hihetetlenül barátságosak, és rájöttem, hogy az a halandzsa, amit eddig zaklatásnak véltem, csu-

pa befogadás: „Isten hozott testvér! Honnan érkezél? Hogy vagy?” Ettől fogva iszonyúan élveztem a városba járást, a piacot. Elkezdtem kommunikálni, alkudozni, egyedül nekivágtam a városnak. Tetszett, hogy amikor Isten valamit változtatni akar bennünk, a belső átalakuláshoz időt ad, nem kapkod, lassan olvasztja meg a jéghegyet.

Esténként jókat beszélgettünk az itteniekkel, rengeteget meséltek a környező országokról, történelmükről, problémáikról, a törzsi háborúkról, amik mögött legtöbbször európai, amerikai érdekek állnak. Az európaiak gyakran úgy gondolnak Afrikára, mintha egy ország lenne, pedig egy egész kontinens, népek és kultúrák sokaságával.

Tanzániára nem jellemző a mi negatív, rohanó európai mentalitásunk: például, ha egy fekete ember fut az utcán, arról egyből tudni, hogy külföldi. Így élnek az itteni női fokolárban is, mely hét éve nyílt meg. Rengeteg feladatuk van, mégis, mindig csak egy dolgot csinálnak, de azt jól. Nekem is nagy tanulást jelentett a főzés előtti másfél órás rizstisztítás.

Bernáth Mária (4)

Megértettem, hogy ha én most jól tisztítom meg a rizst, akkor változom belül, és akkor változik a világ is.

– **Milyen hatással volt ez az út az életedre? Mi volt az, amit Afrika megváltoztatott, átértékelte benned?**

– Isten kezébe helyezve mindent, úgy érzem valóban Ő alakította az egész ottlétemet, rengeteg ajándékkal és kegyelemmel. Visszaérkezve látom, hogy megerősödött és megszilárdult a hitem három dologban. Elsősorban a Szeretet-Istenben.

A legmélyebb tapasztalatot akkor éltem meg, amikor egyszer elkísértem az egyik fokolarinát, aki ápolónő, AIDS-es betegekhez. Megérkeztünk egy közeli faluba, ahol sárból épült házakban élnek az emberek, és nincs semmijük, tényleg semmijük. A házak üresek: egy szivacs és néhány szék. A szegénység azonban SEMMI ahhoz képest, amit a betegek szemében láttam. Ott ült a halál a szobákban. Borzasztó ez a betegség: a tünetek hat évvel a fertőzés után jelentkeznek, de akkor aztán vége. Leépülnek, és meghalnak rengeteget szenvedve. Amíg pedig a betegség nem jelentkezik, a hiányos erkölcsi nevelés következtében állandóan fennáll a fertőzés veszélye. Mikor belenéztem a szemükbe, nemcsak az ő szenvedésüket láttam, hanem azt is, hogy itt minden második ember így fog meghalni. Ez a nép, a fiatalság teljesen jövő nélküli. Vannak olyan falvak, ahol már csak öregek és gyerekek maradtak... Az egyik fiatal így fogalmazta meg a benyomását egy találkozón: „Ha mindenki így élne, mint ti, nem kellene félnünk, nem lenne többé probléma a betegség”. Itt a tisztaságról beszélni valóban életmentő. Új kultúrára van szükség, új mentalításra, ami az egység karizmájából fakad.

A második mély felfedezés a köztünk lévő Jézus volt, mert a mindennapi életben megtapasztaltam, hogy bár nem beszélek szuahiliül, sok mindent nem ismerek és értek, mégis ha szeretek, az életemet adva, közöttünk lehet Jézus, aki képes formálni az embereket, a szíveket. Nekem nincs más dolgom, csak megpróbálni megtenni mindent azért, hogy Ő folyamatosan köztünk lehessen, és ez végtelen szabadsággal töltött el.

Végül a harmadik: rácsodálkozás az egység lelkeségére. Hihetetlen volt látni, hogy egy másfajta, más problémákkal küzdő világnak ugyanaz a gyógyszere; hogy mások a kérdések, de a válasz ugyanaz, és mindezt nemcsak elgondoltam, hanem láttam. Láttam azokat a boldog és kiteljesedett, igazán afrikai embereket, és ráismertem a családjukra, erre az „új népre”. ■

GALILEI, A HÍVŐ TUDÓS, még meg volt győződve arról, hogy a természet és a Szentírásból megismerhető isteni Ige nem állhatnak egymással ellentmondásban. Az ő korát követően a tudomány első lépésként kiszabadult a teológiával és filozófiával szembeni alárendelt helyzetéből, majd lassan-lassan, a tudományos módszertan fejlődésével, mely egyre alkalmasabbnak bizonyult a valóság felismerésére és befolyásolására, fokozatosan függetlenítette magát.

A XIX. században aztán, a csillagász Laplace Napóleonnak adott híres válasza fémjelzi a tudomány teljes önállóságának elnyerését. A Teremtőtől teljesen függetlenül, kizárólag mechanikai törvényekre alapozza a Naprendszer stabilitását: „Nem kellett feltételeznem hozzá az Isten létét.” Ez a kijelentése a tudományos módszertan lényegét fejezi ki, mely a nélkül vizsgálja a fizikai jelenségek okait és hatásait, hogy magyarázatába bármilyen külső okot illesztene. Nem vonhat be, és nem is akar ilyen okokat bevonni a kutatásba.

Ahhoz, hogy könnyebben tudja tanulmányozni a világ jelenségeit és dolgait, módszerével hasonlít egy kisgyerekhez, aki igyekszik szétszedni a lehető legkisebb részeire a játékeit. Rendkívüli eredményei mindenki számára láthatóak és nyilvánvalóak, így hát érthető, hogy sok kutató gyanakodva fogadja a teológia és a filozófia bármilyen új megállapítását, úgymond: a beleszólásukat. Ennek következtében, aki még ráadásul a tudomány és a hit összevetésére is vállalkozik, ma kevés figyelemre számíthat. Megtévedt embernek tartják, mások egész egyszerűen nem vesznek róla tudomást, vagy maradónak tartják, aki veszélyeztetni az ész, az értelem felismeréseit, sőt a modern civilizáció fényes jövőjét...

A teológust pedig az a veszély fenyegeti, hogy esetleg kétségbe vonja a legújabb tudományos eredményeket, amikor látszólag ellentmondanak a hitigazságoknak, vagy megpróbálkozik a tudományos tények és a kinyilatkoztatott tények naiv összeegyeztetésével.

Nemrégiben a katolikus Egyház kezdeményezésére létrejött egy olyan tudományos szeminárium, ahol a teológia, a filozófia, ill. a matematika és a fizika szakemberei áttekintették a valóságértelmezés történetének lényegesebb szakaszait. Meghatározó szerepe volt ezek közül a XIX. századi univerzum-képnek, mely a világegyetem működését az óraszerkezet mintájára képzelel el, a későbbi kvantummechanikának, majd annak a XX. századi elképzelésének, mely szerint a világegyetem nem más, mint a kapcsolatok szövevénye. És van még egy elmélet, mely az empirikus valóságot egyetlen evolúciós folyamatként fogja

HIT ÉS TUDOMÁNY

Nem túl divatos ma a tudomány és a keresztény hit közötti párbeszéd. A hívők részéről keresik ugyan a párbeszédet, a tudomány világa azonban lényegesen kevesebb érdeklődést mutat.

fel időben és térben, és így nyitott az előre tudható valószínűségi mutatók szerint alakuló lehetőségekre.

Kérdés, hogy a teológia mit tud mondani ezzel kapcsolatban, és hogy Istent hogyan lehet bemutatni a tudományos világnak? Az az Isten, aki biztosítja a kozmoszban lévő rendet, vajon Pitagorasz és Kepler zenész Istene vagy Newton építész Istene vagy talán Voltaire és a deizmus órásmestere? Isten a világegyetem elméje, az egész kozmosz kódrendszere – Paul Davies vélekedésének megfelelően –, vagy egy állandó fejlődésben lévő univerzum egybeforrásának elve, ahogy azt Whitehead képzelte el? Létezik-e ma teológia, összhangban a természet törvényeivel, mely érthető a tudomány embere számára, ugyanakkor nem kötelezi őt arra, hogy abban az építész vagy az órásmester, a programozó Isten képmását lássa, vagy pedig kizárólag az evolúciós folyamat magyarázataként fogja fel Őt?

Napjaink igen aktuális gondja ez, hiszen a tudomány rendkívüli sikerei ellenére is több kérdést vet fel, mint amennyit megold. Be kell látnia, hogy mindig is szembe fogja találni magát az emberi élet értelmére vonatkozó kérdésekkel.

A szeminárium nem adott végleges és határozott válaszokat, inkább utakat és módszereket vázolt fel. Eredménye az lett, hogy az előadók a tudomány és a hit közötti párbeszéd folytatására bíztatták egymást. Ennek módja, hogy mindkét fél tiszteletben tartja a másikat, és tudatában van annak, hogy csakis a különbözőségben lehet megragadni az igazságot alkotó gondolatok komplex egységét, vagyis a másakra nyitott és egymást kiegészítő ismeretek összefonódásában. A csupán saját kerekei közt működő tudomány ugyanis azt kockáztatja, hogy önmaga áldozatává válik: elvesz saját szakmai részleteiben és eltávolodik az embertől. Szükségük van egymásra, oly módon, ahogy azt II. János Pál pápa is tanította: A tudomány meg tudja tisztítani a vallást a tévedésektől és a babonáktól; a vallás pedig képes megtisztítani a tudományt a bálványimádástól és a téves abszolutizálástól. Átsegíthetik egymást egy tágasabb világba, ahol mindketten felvirágozhatnak.

Mindez azt igazolja, hogy a párbeszéd nemcsak hogy lehetséges, de elő is mozdíthatja az egyes tudományok fejlődését. Sőt, a tudósok és teológusok, együtt kell, hogy felfedezzék mindazt, amit az egyes tudományos szakterületek nyújtani tudnak, hogy az új kihívások között, korunk válságában az ember egyre jobban megértthesse létét, önmagát és egzisztenciális választásait.

Giulio Meazzini (CN)
Vizsolyi László gondozásában

Történelmi jelentőségű, gondviselészerű esemény volt az egész egyház és a társadalom számára. Bepillantás a kölni XX. Ifjúsági Világtalálkozó eseményeibe, társlapunk, a német Neue Stadt főszerkesztőjének és munkatársainknak a segítségével. Rövid interjú a segítő szolgálatban résztvevőkkel.

AZ EDDIGI TIZENKILENC világtalálkozó mindegyikén megtapasztalhattuk a „feledhetetlen” II. János Pál pápa fiatalok iránti szeretetét és ez most sem hiányzott. Kétségtelen, hogy ő – aki eredetileg eltervezte és meghirdette ezt a „katolikus fesztivált” – itt is jelen volt, mondhatnánk, ez volt utolsó nagy találkozója a fiatalokkal. Ők pedig megtalálták a módját, hogy kifejezzék pápájuk iránti tiszteletüket, hálájukat és szeretetüket. Minden felszólalót, aki csak a nevét kiejtette, menthetetlenül taps szakított félbe. Az egyik rádióállomás ötletét nagy siker koronázta: az óriás pápakép, a fiatalok e-mailben beküldött fotóiból készítve, az egyik kedvenc célpontjává vált az esti zárándoklatoknak. Ezzel együtt II. János Pál alakja egyáltalán nem vetett árnyékot a találkozóra, amitől sokan tartottak. A fiatalok nem nosztalgiáznak.

„Köln lesz az a kapu, melyen XVI. Benedek pápa kilép a nyilvánosságra” – ezt jósolta az egyik nagy német napilap. És nem is tévedett. A pápa teljesen önmagát adta, pedig a külsőségekben meg sem próbálta utánozni elődjét: érkezésekor nem csókolta meg a földet, nem ölelte magához a gyerekeket, nem tett kísérletet a tömegek meghódítására, fellépésében semmi látványosság nem volt. XVI. Benedek pápa a visszafogott gesztusok, a barátságos tekintet pápája.

Akik testbeszédét értelmezni szeretnék, azoknak a kezét és az ujjait

VÁLTOZTASSÁTOK MEG A VILÁGOT!

Berndt Marillu

Sámsón Eszter

AZ IGAZI FORRADALOM ISTENTŐL JÖN

„A szentek az igazi reformátorok, újítók – mondtuk. Hadd fogalmazzak még radikálisabban: Egyedül a szentektől, egyedül Istentől jön az igazi forradalom, s változhat meg alapjaiban a világ. A hátunk mögött hagyott évszázadban átéltek azokat a forradalmakat, amelyek közös jellemzője, hogy nem vártak többé Istent, hanem egészen maguk akarták kézbe venni a világ alakításának ügyét... Amikor azt abszolutizálják, ami nem abszolút, hanem relatív, azt úgy hívják: totalitarizmus. Nem felszabadítja az embert, hanem megfosztja méltóságától, és rab-szolgává teszi. Nem az ideológiák mentik meg a világot, hanem egyedül az, ha az élő Isten felé fordulunk, aki teremtőnk, szabadságunk keze, az igazán jó és igaz záloga. Az igazi forradalom egyedül a gyökeres Istenhez-fordulásban áll, aki minden helyes mértéke és egyben az örök szeretet. S mi más menthetne meg minket, ha nem a szeretet?”

(XVI. Benedek pápa szavai Marientfelden, 2005. augusztus 20-án a szombati virrasztáson.)

AMI SZÍNESÍTI AZ ÉLETÜNKET

A Rajna parti Friedenspark (Béke park) minden bizonnyal az egyik legszebb parkja Kölnnek. Itt alakították ki a Fokoláre Mozgalom fiataljai azt a Színkupalát (Colourdome), mely az Istennel és egymással való találkozás színhelyévé vált.

Aki megtapasztalja Isten szeretetét, észreveszi, hogy az élete megváltozott. „Mi teszi színessé az életedet?” – kérdezi ezért a bejáratnál elhelyezett felirat. A fiatalok a Colourdome állomásainak: a sport, az adás kultúrája, a vallások és kultúrák párbeszéde, a fájdalom értelme, média, természet és kultúra – vagyis az élet hét területét felölelő, a szívárvány színeivel megjelölt – megállót bejárva találhattak rá a válaszra. Például belépve az ibolya színű térbe, először képek és hangos zene, filmrészletek, tévéprogramok, hírek és reklámok fogadták a látogatót. A következő helyiségben lehetőség nyílt a csend felfede-

zésére, hogy aztán a harmadikban hagyományos és modern kommunikációs eszközökkel új kapcsolatokat létesítsenek. A sárga területén a fájdalommal lehetett szembesülni. A belépőt hatalmas, szenvedést ábrázoló, fekete-fehér fotók fogadták. Itt arra hívták meg a látogatót, hogy nevezze meg a saját fájdalmait. A harmadik helyiségben kereszt alakban elhelyezett szőnyeg fogadott, itt helyet foglalva, utána gondolhattunk a fájdalmainknak, és Jézusra rábízhattuk, majd meg is oszthattuk azokat egymással. Kiemelkedő eseménye volt a Colourdome rendezvényének a találkozás német futballsztrárokkal és a Gen Rosso-koncert. Egy nemzetközi est keretében pedig felolvasták Chiara Lubich üzenetét, mely a kölcsönös szeretetre biztat. Ez a biztosíték arra, hogy nem veszítjük el a barátságot Jézussal.

Peter Forst (NS)

kellene megfigyelni. Azt, ahogy kezdet fog, majd alig észlelhető gyengéd simogatással válik meg a megszorított kéztől. És figyelni kellene gyöngédséget sugárzó tekintetét, mely csodálkozva, szinte félénken szemléli a körülötte történő eseményeket. Ez a félénkség azonban nem félelemből vagy belső bizonytalanságból fakad. XVI. Benedek kétségtelenül inkább tudós, aki jobban érzi magát egy könyvtárban, mint egy hajón a Rajnán, ahonnan a fiatalok százezreit kell üdvözölnie. Beszélgető partnereinek figyelmes befogadójaként mutatkozott be: „Legalább annyit kapok én is, mint ti” – mondta a hivatalos szövegtől elszakadva, rögtön megérkezése után. „Erősítsd meg testvéreidet” – kérték tőle a német püspökök. És a pápa, a német püspökökhöz intézett beszédében különösen is ezt tette. A fiatalok előtt azonban úgy jelent meg, mint aki tőlük várja a megerősítést.

Magyar fiatalok benyomásai

Figyeltünk arra, hogy megmaradjon a kapcsolatunk Istennel, így többször imádkoztunk együtt, olvastuk az Evangéliumot. A közös ebéd után ügyeltünk rá, hogy ne hagyjunk magunk után szemetet. Beszélgetéseink során mély gondolatokat kaptunk egymástól... Hatalmas a feladat: nekünk kell betlehemi csillagokká válnunk, és az embereket Istenhez vezetnünk. Ehhez kaptunk erőt a találkozón.

Sámson Gergő – Pécs

Fontosnak érzem, hogy ott lehettem az egymillió fiatal közt, akik II. János Pálra emlékezve, ugyanazzal a szeretettel szerették XVI. Benedeket is. Egy tömeg, mely akár csak számának köszönhetően is, felhívja a világ figyelmét egy nagyon fontos tényre: Jézus jelenlétére itt a Földön.

Poliakovits Kati – Budapest

A legjobban a hazaút tetszett, amikor mindenki fáradt volt, mégis erőt vett magán, és végigbeszéltük a hetünket... Ez jelentette a legtöbbet, mert az összes problémámat, ami a héten előfordult, meghitt légkörben beszélhettük meg, és méltón zártuk le a találkozót.

Héjj Balázs – Budapest

Fent: A magyar résztvevők a Szentatyával való találkozásra készülve katekézisek keretében tanúságtételek és táncos koreográfiák formájában számoltak be tapasztalataikról.

A program az egyház központi valóságára, a keresztyén élet forrására-csúcsára, az Eucharisziára és a Szentírás szeretetére irányította elsősorban a figyelmet. Ezenkívül a közösséget hangsúlyozta: „A hit alapján hozzátok létre a közösségeiteket... Törekedjete a hitben megélni a közösséget, útítársakként, közösen igyekezzetek járni az élet nagy zárandokútját... Őrizzétek meg a közösséget a pápával és a püspökökkel...”

Aztán feltűnik a mozgalmak és új közösségek kitüntetett helye a Szent-tya egyházképében, melyeket beszédeiben több alkalommal is kiemelt.

A pápa kölni találkozásai arra is utalnak, mennyire nagy jelentőséget tulajdonít az ökumenizmusnak. Elődjéhez hasonlóan XVI. Benedek pápa meghívta az egyházakat, hogy az evangélium fényében gondolják újra a péteri szolgálat szerepét.

Végezetül, s nem utolsó sorban, a párbeszédet az ökumenizmushoz hasonló eltökéltséggel kívánja folytatni a nagy vallásokkal, leginkább a zsidósággal és az iszlámmal.

A Németországba érkező fiatalok nem csupán egy választási kampány közepén találták magukat, hanem egy gazdasági és pszichés válságot élő országban, amire az Ifjúsági Világtalálkozó pozitív hatással volt, mint egyfajta erősítő injekció. A németek bizonyíthatták híres szervezőképességüket, otthonaikat megnyitva pedig tanúságot tehettek közismert vendégszeretetükről.

A fiatalok vidámsággal és lélekkel töltötték meg a tereket. Magukévá tették a találkozó mottóját: „Imádni jöttünk”. Vallásosságuk a legkülönbözőbb módon és pillanatokban jutott kifejezésre: például a rózsafüzér imádkozásában vagy a szentségimádásokban, néha viszont új, egészen eredeti formákban. Az is látható volt, hogy sokan még keresik személyes vagy közösségi Isten-kapcsolatukat. „Útitársnak” lenni azt is jelenti, hogy együtt haladunk a még előttünk álló cél felé.

Kölnben ott volt az a nemzedék, mely néhány év múlva meghatározza majd földünk további sorsát. „Alakítsátok át a világot a szeretet erejével!” – mondta nekik a találkozó végén XVI. Benedek pápa. Akinek volt alkalma találkozni a hazájukba visszatérő fiatalokkal, azok ma derűsebben tekintenek az emberiség jövőjére.

Joachim Schwind (NS)
– Vizsolyi László gondozásában

Héjj Balázs

Jó volt átélni, hogy mennyire katolikus (egyetemes), ugyanakkor fiatalos és spontán az Egyházunk. Mivel „mindössze” ötezren voltunk szeminaristák, ezúttal egészen közelről találkozhattunk a Szentatyával. Ezt mondta nekünk, kispapoknak:

„A szeminárium ideje alatt a fiatal papnövendék lelkében nagyon jelentős érlelődési folyamat zajlik: már nem kívülről látja az Egyházat, hanem mondhatni belülről éli át, mint saját otthonát, mert Krisztus háza ez, ahol Mária, az édesanyja lakik. És pontosan az édesanya az, aki megmutatja neki fiát, Jézust, bemutatja őt neki, és lehetővé teszi, hogy bizonyos értelemben láthassa, érinthesse, karjaiba vehesse.”

Úgy érzem, ennél nagyobb bátorítást nem kaphattunk volna. Hiszen, többen képzeljük el a szemináriumot a názáreti család mintájára. Az egyszerűségben, egymás kölcsönös megbecsülésében és szeretetében, és semmi ne legyen számunkra fontosabb, mint, hogy Jézus mindig otthon érezze magát közöttünk: a munkában, a tanulásban, a pihenésben. Az élet igéjét élve az Ő szavaira törekszünk figyelni; szeretnénk, hogy bennünk és közöttünk egyre inkább Ő ölthessen testet, és így mások számára is valóban megfoghatóvá, hallhatóvá, tapinthatóvá váljon.

Györök Tibor

Augusztus 16–21. között a 20. Ifjúsági Világtalálkozóra 197 országból érkeztek a résztvevők, köztük 3600 magyar fiatal. A rendezvény lebonyolításában 27 000 önkéntes segített, ami már önmagában is mutatja az esemény nagyságát. Rendkívül fontos volt feladatuk, hiszen a zárandokok velük találkoztak először, és az első benyomásaik ott alakultak ki.

Szeles Mária és Berndt Marilu is önkéntesként dolgozott Kölnben. Sudár Balázs készített velük interjút.

Berndt Marilu (2)

Hogyan indultatok a Világtalálkozóra?

Sz. M.: Ahogy sokan mások, először mi is a plébánián jelentkeztünk. Egy nap azonban a hittanárunk mondta, hogy lehet menni segíteni is. Így a plébánián átadtuk a helyünket két másik fiatalnak, mi pedig jelentkeztünk önkéntesnek. Így indultunk el végül hárman Szegedről, és Berndt Marilu Budapestről. Ahogy közeledett augusztus 10-e, úgy nőtt bennünk a félelem, hiszen csak négyen utaztunk, és féltünk, hogy fogjuk megtalálni a szállást, a csoportunkat, és főleg megérteni őket, mivel egyikünk sem tudott németül...

Mi volt a feladatotok?

B. M.: Az első két napot Solingenben töltöttük a Fokoláre Mozgalom központjában, ahol a Kölnben felállított Colourdome előkészítésében segítettünk. Itt olyan szeretettel fogadtak minket, hogy azonnal éreztük: egy család vagyunk.

Sz. M.: Ezután következett a nyitómise augusztus 14-én a Leverkuseni BayArenában a 27 ezer önkéntesnek, ahol világossá vált, hogy bár 117 országból jöttünk dolgozni, egy célért vagyunk itt, azért hogy mindenkihez szeretettel forduljunk, hogy segítsünk egymásnak a nyelvi nehézségek, a fáradtság ellenére is.

B. M.: A találkozó keretében két napot Bonnban, két napot Kölnben, az élelmezésnél dolgoztunk. Reggel 5-kor keltünk, 8-tól 11-ig vacsoracsomagokat készítettünk – naponta 6-8 ezret! –, majd délután 4-ig ebédet és vacsorát osztottunk. Nagyon igyekeztünk, hogy ne gépekként végezzük a munkánkat, hanem mindenkihez legyen egy

kedves szavunk. A találkozó végére rengeteg nyelven megtanultuk a „jó étvágyati”

Három hete véget ért a találkozó. Milyen élmények maradtak meg leginkább?

Sz. M.: Felejthetetlenek maradnak az esti, éjszakai séták a Rajna partján, a Dóm téren, a pizzázás az olaszokkal, sörözés a németekkel (mi csak joghurtot ittunk...), kóstoló a német specialitásokból, utazások, éneklések a vonaton... és persze a kölni lakosok türelme és szeretete, a sok őszinte tekintet.

B. M.: Éjfélkor a Dóm téren harangszó mellett nekiálltunk ünnepelni, énekelni, táncolni; egy fa köré mécseseket raktak, és ott imádkoztunk.

Sok időt töltöttünk a Colourdome-ban. Nekem itt nagyon tetszett az a „lugas”, amin az emberi életet járhattuk végig. Az élet fázisaira jellemző fényképek között, mézifőzést mentünk végig az úton, amit élethetetlenül más-más anyaggal borítottak: forgács, fű, homok, szemét, föld stb.

Sz. M.: Nagyon hálásak vagyunk XVI. Benedek pápának, hogy ide, a fiatalokhoz vezetett az első útja, és bátorított minket! Úgy érezzük, hogy a találkozó nem fejeződött be a repülő indulásával. Azóta is érkeznek a levelek (például a Colourdome-ból saját magunknak írt, két hét késleltetéssel elküldött e-mail, hogy ne felejtsük el, amit megéltünk!), a városban többször összefutunk más zárandokokkal, akikkel kint talán nem is találkoztunk, de a pólók és a táskák árulkodnak! Nem ismerjük egymást, mégis összeköt mindegyikünk személyes tapasztalata és a felejthetetlen két hét.

Sudár Balázs

KÖZÖSSÉGI UTAT KERESNEK

Bartus Sándor

Jubileumi év, fontos állomás: idén rendezték meg tizedik alkalommal a Községi Utat Kereső Kispapok (KUKK) nyári táborát Kecskeméten

MOSOLYGOS, VIDÁM fiatalok. Vagy húszan a legkülönbözőbb tevékenységek közegett a kecskeméti Szent Család plébánia befogadó, sok lehetőséget kínáló termeiben. Vannak, akik az előadáshoz rendezik be a termet, némelyek mosogatnak, az étkezéseknél szolgálnak; mások a kis kórusban énekelnek, gitároznak. Még a pontosságra is gondja van valakinek: egy nagy börszíjra akasztott csengőt lóbálva figyelmeztet rá. És van, aki az érkező vendégeket fogadja. Az idelátogató mindent a legnagyobb békében, szeretetben és harmóniában talál.

A közösségi utat kereső és az egyház lelkesítője élő kispapok segítője, *Jávorka Lajos* atya válaszol kérdéseinkre:

– Honnan indult ez a hagyományteremtő nyári összejövetel?

– Eppen tíz éve kérte négy szeminarista, hogy ezen a plébánián tölthesse a lelkipásztori gyakorlatát. Afféle „szakmai gyakorlat” ez, amit a többi mesterséghez hasonlóan kispapok is végeznek, év közben és főként nyáron. Közülük ketten a jeles évfordulón ismét eljöttek, hogy megosszák a mostani kispapokkal, miként kezdődtek ezek a találkozók, és hogyan alakult azóta az ő életük. *Füzes Ádám* liturgikus teológiát tanít, *Marton Zolt* pedig a Központi Papnevelő előjárója. A tíz év előtti találkozón a kispapok részt vettek a plébánia életében, de meglátogattak más plébániákat, lelkigyakorlatos táborokat, lelkesítő moz-

galmakat, papi közösségeket. Olyan szépen sikerült az a hét, hogy kérték, ismét jöhessenek egy év múlva, és elhozhassák társaikat is. Akkor már tucatnyian voltak.

A harmadik évben még többen jöttek. Az egyik este *Marosi Izidor* püspök atya tartotta a szentmisét, és azóta minden évben ellátogatott hozzánk valamelyik püspök atya, ezzel is kifejezve, hogy a kispapok ilyen öntevékeny, közösségépítő találkozója ők is fontosnak tartják. A múlt évben *Bábel Balázs* érsek atya tartott előadást, idén pedig *Udvardy György* püspök atyát hívtuk meg, aki a szentmise után a kispapokkal és jelen lévő fiatalokkal, családokkal is elbeszélgetett.

– Szekularizált világunkban, amikor ez emberek egyre közössébbek Isten iránt és egymás iránt, minden megszülető papi hivatás szinte csodának számít.

– A minket körülvevő fogyasztói szemléletben minden határozott döntés, minden teljességgel kimondott igen egy „csoda”. Ritkán termő „csoda” az igazi, keresztény hivatásként felfogott házasság is; éppígy a papi, a szerzetesi, vagy a mozgalmakban születő új típusú Istennek

Balra: A tábor előkészítésének pillanatai.

Jobbra: Találkozás *Udvardy György* püspök atyával és a két „alapító taggal”: *Marton Zolt*tal (balról a második) és *Füzes Ádám*mal (jobb szélen).

Jobbra fent: Papok és kispapok csoportja

szeneltség is. Mindnyájunkra, a fiatalokra különösen is, erősen hat a mindent eluráló konzumista szemlélet, de van egy másik hatás is, ami nem erőszakos, de erős. Mindannyian átéltük egy kemény hegyi túrán, egy sportteljesítményben, egy komoly irodalmi vagy zenemű befogadásakor, hogy vannak nagy dolgok, és érdemes ezekért élni. Aki hosszabb ideig ápolt egy beteget, ingyen tanított szegény sorsú gyerekeket, hosszabb ideig hűséggel tett bármi jót, az tudja, megtapasztalta, hogy másokért élni jó, az odaadott élet téged tesz boldoggá. Aki a jó útját járja, annak nem abszurd, hogy odaadja életét a Jó szolgálatára.

Fiataljainkat vonzzák a példaképek: az előző és a mostani pápa, Roger testvér, Chiara Lubich, Teréz anya, Jean Vanier... Az ő életük Istennek adott, hiteles és boldog élet. Bennük meglátják a fiatalok, hogy lehetnek ők is boldogok, ha odaadják az életüket. A fiatalok valóban ebben a drámában élnek: vagy engedik, hogy a konzumizmus elnyelje őket, vagy a kisebb, de hiteles csapathoz csatlakoznak.

– Miben segíti a szeminaristákat az egység lelkiisége, melyet közösségi lelkiiségnek is hívunk?

– Az Egyház most igazi korszakváltást él át. A II. Vatikáni Zsinat nagy újdonsága nem egy új tanítás volt, hanem egy új szemlélet: a közösségi egyház-kép. Korábban a papi élet – bizonyos módon – magányos életforma volt. A Zsinat és a Zsinat utáni egyházi dokumentumok egy közösségi pap képét mutatják be. A pap úgy pásztor, hogy közben átéli, hogy az egyetlen Jó Pásztor mellett ő maga is bárány, vagyis miközben vezet, valahol ő is a közösség tagja. Úgy tűnik, nincs

Pétek Zsolt (2)

még kikísérletezve ez az új típusú papi életforma, de mindenfelé találkozunk azzal az őszinte és nyitott kereséssel, hogy értsük meg együtt, milyen legyen a Zsinat lelkülete szerinti pap. Negyven év telt el azóta, de mindig így volt a történelemben: amikor megfogalmazódott egy nagy gondolat, az lassan tört utat magának, és kellett évtizedek, amíg az sokak életformájává vált. Úgy látom, hogy a megújulási mozgalmak komoly részt vállaltak az Egyház Zsinat utáni útkeresésében. Modellezésnek is lehetne ezt nevezni: sok-sok kis műhelyben kísérletezünk, és hiszem, hogy máris van sok működőképes minta. Azt gondolom, a mi kísérletünk is ilyen.

– Miben változik valaki, aki elkezd járni azt az utat, amit a Fokoláre Mozgalom lelkiisége kínál fel?

– Az ember sokszor beleragad a sürgetőnek látszó problémákba: egy közeli vizsga, megbántott valaki, nehezen megy a lelki élet, kísértések érnek stb. A mozgalmaknak, és így a Fokoláre Mozgalomnak is világméretben nagy a tapasztalata. Azok a hírek, amiket a világ különböző pontjain élő kispapoktól, vagy a mozgalom többi ágából kapunk, megerősít bennünket, hogy a ma-

gunk mai küzdelmét becsülettel vívjuk meg. Az emel ki bennünket a saját problémánkból, ha a többiekkel erős kötelékben élünk, és elszántan küzdünk – a velük való kapcsolatból erőt merítve – ott, ahol vagyunk.

– Kispaptalálkozóinkra rendszeresen visszalátogatnak az előző években szentelt fiatal atyák. Jó látni őket, hogy mosolygósak, fölszabadultak. Sokukról tudom, hogy komoly gondokkal küzdenek, mégis nagyobb bennük a reménység, az öröm. Szeretnek papok lenni. ■

Miért jövök el újra és újra?

Azért, mert itt gyakorlati tudjuk váltani a kis/papi közösséget. Azért, mert azt gondolom, hogy Jézustól nagyon sok ajándékot kaptam, nem kis részben a Fokoláre Mozgalomban, és szeretném ezeket az ajándékokat másokkal is megosztani. Azért, mert mindig megtapasztalom, hogy a jelen és a jövő Egyháza az, ami épül közöttünk.

Győrök Tibor, 5. éves – Róma

Az egyik legnagyobb élményem Nobilis Márió atya előadása volt: az Eucharisziáról és a közösségi Egyházról. Arról hallottunk, hogy a közösség az egyháznak nem egy mellékes vonása, hanem lényegi tulajdonsága, mert az Euchariszián és a közösségen keresztül jelenik meg maga az Egyház. Itt azt gyakoroljuk, hogyan tesszük jelenvalóvá ezt az Egyházat: azzal, ahogy minden nap együtt vagyunk a kenyértörésben, s minden másban is, Jézussal közöttünk, szeretetben. Ez ad erőt nekem már harmadik alkalommal, hogy elkezdjem a szemináriumot, és ott ezt a szeretet-életet tudjam folytatni.

Paszternák Tamás, 4. éves – Budapest

Laticzky Annamária (2)

EGY NAP ALVINCEN

*Az egységnek,
az Evangéliumnak,
Istennek elkötelezett
emberek,
két ország
önkénteseinek
találkozása
egy erdélyi városban.*

id. Frivaldszky János

Nagy Péter (2), Romhányi László (3)

AKI AZ ELMÚLT TIZENÖT ÉVBEN Magyarországról még nem lépte át a román határt, annak legelőször az tűnik fel, hogy vannak útburkolati jelek és közvilágítás. Igaz, a délszláv háború óta oda-vissza egy-egy sávon dübörög az egész balkáni kamionforgalom, s aki nem tud beletörődni a cammogásba és előzni szeretne, gyakran az életével játszik. A táj változatos, gyönyörű, s nehéz egyetérteni azzal a Petőfi-sorral, hogy „Mit nekem, ti zordon Kárpátoknak fenyvesekkel vadregényes tája!” E környezetben azonban még kirívóbbak a letűnt rendszer itt-ott felbukkanó gigászi ipari szörnyei, amint holttetemeik felett a korrózió varjai keringenek. De vannak új épületek is a városok szélén, a globalizált tőke zöldmezős beruházásai, céges zászlókkal, neonreklámokkal, úgy, ahogy illik. Más új épülettel nem is találkozunk.

Illetve mégis. Hirtelen vadonatúj ortodox templomok bukkannak elő. Az országhatáron ugyan világossá vált, hogy itt a nemzeti lobogó színei mások, s az államnyelv is más, de most először szembesülünk azzal a ténnyel, hogy egy másik országban járunk, némileg egy másik kultúrában. Az említett templomok

ugyanis olyan nagy számban és olyan méretekké jelentkeznek, hogy rögtön felvetődik egy kérdés: látogatják-e majd őket mások is, mint a liturgiát végző pópák. Formaviláguk sem a balkáni cseréptetős templomoké, hanem többnyire álló hasábok öt csillogó hagymakupolával, mint a középkori orosz templomok. Nyugati szemmel nézve: tájidegen egzotikus virágok.

Nyugati szemmel... De talán nem kellene inkább azok szemével nézni, akik megépítették? Ortodox szemmel nézve a Mennyei Liturgiához csatlakozó, s azt ábrázoló földi liturgia újabb és újabb megszentelt helyei ezek, s mint ilyenek, helytől és időtől függetlenek. Egyes gazdagabb falvakban azonban még nagyobb meglepetés vár. Egymás után sorakoznak két- és háromszintes, több száz négyzetméteres családi házak, boltíves árkádokkal, kőbábos loggiákkal. A csillogó hagymakupolák számát illetően pedig nemcsak a templomokat, de egymást is lepipálva. Hát ezek is „templomok” a maguk módján, persze: valami más istenségé.

A Gyulafehérvár melletti Alvincre tartunk, vagy tucatnyian, csupa fér-

fiak. Nálunk valamivel többen várnak ránk, szintén férfiember. Ha valaki úgy fejezné be a mondatot, hogy „erdélyi magyarok”, kiegészítésre szorulna, mert vannak köztük románok is szépen, Moldvából is, Havasalföldről is. Ő hozott össze minket: a „Legyenek mindnyájan egy”, mint önkénteseit. A kassai vértanúról, az erdélyi Pongrácz Szent Istvánról elnevezett, 18. században épült házban, a hajdani ferences kolostorban fogad minket *Kolumbán Imre*. Ő a csíkszeredai Csibész Alapítvány gondnoka. Ez olyan, mint *Böjte Csaba* ferences testvér dévai alapítása, de annál régebbi és világí. Imre „pityókaborral” kínál, azaz olyan szeszes itallal, amely nevével szerényen a nálunk krumplinak nevezett terményre utal. Nem tudjuk, hogy mi benne a technológiai trükk vagy székely furfang, mert határozottan bor-íze van. Még a szőlőmag kesernyessége is érződik. Imre azonban nem hagy sokáig kétségben: A náluk nem termő szőlőből készült, amit a hegyekben megtermő pityókáért cseréltek.

A szerető vendégfogadás igazán testvéri, mintha ki tudja mióta ismernék egymást. Pedig nem így van, az ismerkedésnek csak most jött el a sora.

Hogy *Pál Marci* szintén székely, magyaros bajusza miatt le sem tagadhatná. Oxigénygyárban dolgozik, olykor éjszakai műszakban is, amit nem tud megszokni. Örül, amikor cége ácsmunkákban való jártasságát veszi igénybe, mert akkor nem kell éjszakáznia. Kellemesen meglepődve észlelem, hogy vendéglátóink foglalkozási statisztikája tükrözi a társadalomét. A társalgás a legnagyobb természetességgel kétnyelvű. Minden, ami elhangzik magyarul, azt román fordítás követi és viszont. Látszik, ez már bejáratott gyakorlat. *Valentin Vacaru-t* Szabófalváról, miután 25 évet töltött el villanyszerelőként a közeli város egyik gyárában, most szélnek eresztették. A találkozóra kapálásból jön. Amikor arról esik szó, hogy Máriákként Jézust adva a világnak minden helyet Mária-kegyhellyé tehetünk, megjegyzi: ő, bár

gyakori zarándoka a moldvai Cacia kegyhelynek, csak a mostanihoz hasonló alkalmakon találkozik a megélt evangéliummal. *Alexandru Suciu* Marosvásárhelyről jött. Oda 15 éve költözött, amikor a nemzetiségi elmentétek a legsúlyosabb formát öltötték. Mint görög katolikus, hivatásának tekinti a katolikusok és ortodoxok közti hídépítést.

Eujen Câmpean egy olasz cég fiókjának gazdasági igazgatója Kolozsvárott. Olyan, főleg magyarokból álló kis közösségbe jár, amely *Tyukodi László* körül szerveződött – benne vejevel, *Googa Ottóval*. László, meg a plébánosa győzte meg a kántorképzőt végzett *Juhász Antalt*, hogy az egység lelkisége nem valamiféle szekta, sőt, a Szentatya nagyon is támogatja. A sok évtizedes vallási elnyomás fondorlatai a hívő keresztényeket

nagyon gyanakvókká tették minden újítással szemben. Bevallja, hogy a nemzeti önazonosságában érzett állandó fenyegetettség és a megalázottság is nehézséget okozott ennek a lelkiségnek az elfogadásában: „Hosszú ideig képtelen voltam egy asztalhoz ülni egy románnal.” A nemzetiségek közt kiépült intézményes gyanakvás légkörében élve hány román is mondhatna ehhez hasonlót! A szintén kolozsvári *Becze László* domborintarzia-iparművész – vagy amint magát nevezi: „kézműves” – mint munkanélküli vegyészmérnök fedezte fel ezt a talentumot magában, a többiek biztatására. Egy-egy alkotásában felfedezhető a loppianói – némileg rokonjellegű – műhely ihletése. Ő a kétnyelvű találkozók egyik fő tolmácsa.

Batki Öcsit keresztnévén senki sem ismeri, ezért én sem firtattam na-

gyon. Az ő csoportjuk Resicabányán igen színes: románokon és magyarokon kívül vannak csehek, horvátok, németek, szerbek, ruténok és talán még más nemzetiségűek is. Azon a vidéken volt a temesi árvíz. Víttek a károsultaknak segítséget, élelmet, meg amit tudtak. Egész falvakat sodort el az ár. Az egyik összeomlott házban a lerogyott, de egészben maradt tető alatt egy ágyban fekvő nénit találtak a sárban, aki nem akart már sehová sem menni, odavitték neki a szükségeset. Romániában két hete vasutassztrájk van. Öcsi tudta, Isten akarata, hogy eljöjjön ide, megtéve a jó kétszáz kilométeres utat. S tudta azt is, hogy Isten majd küld neki járművet. Talált is egy alkalmi magánbuszt, majd egy autóstoppot, ami egészen a házig elhozta.

Hogy miért jött létre ez a találkozó? Kalandból? Hiszen az utazás kinek-kinek túlságosan is sok fáradtságába került. Igen, valamiféle kalandból. A találkozásért, s most nem annyira a két nemzetiség, de a két ország találkozásáért, hiszen az előbbi náluk már létező gyakorlat. S vajon miről elmélkedtek a résztvevői? A Mennysországról, ahol a Szeretet harmóniát hoz a személyek sokféleségébe, és folytonos táncot a köztük létrejövő találkozásokkal, szétválásokkal és újabb találkozásokkal.

Románia a nemzetiségi és felekezeti ellentétek országa – más országokhoz hasonlóan – meglévő társadalmi problémákkal. Akikkel most találkozunk, alig vannak többen, mint annak idején az apostolok, mégis, éppen arra éreznek evangéliumi elhivatottságot, hogy begyógyítsák ezeket a sebeket. Reménytelen feladat egy 22 milliós országban? De hát, azok is csak tizenketten voltak – jöllehet, Jézussal közöttük. Az Ő jelenléte pedig – ígérete szerint – nem csak a tizenkettő kiváltsága. S a huszonegyedik században ezek a romániai keresztények – egymás közt és a környezetükkel – éppen ebben a kölcsönös szeretetben törekszenek élni. ■

A MEGKÜLÖNBÖZTETÉS „TUDOMÁNYA”

Tóth Judit

NEM KÖNNYŰ FELADAT, mégse lehetetlen, különösen, ha nem maradunk magunkra, ha nem egyedül kell megkülönböztetni a jót a rossztól, a helyeset a helytelentől. A család, a tágabb közösség, a barátok sokat segíthetnek a helyes felismerésében, és a döntésben, ami belőle fakad. Törekedjünk tehát, hogy „a család minden tagja meg tudja különböztetni a jót a rossztól, a nemeset a közönségestől, az értékest a hitványtól!”

Egy házaspár egyik gyermeke, sok-sok évi iskolai tanulmány után mindenáron külföldön akart dolgozni, ami önmagában véve jó ötlet. A probléma csak ott jelentkezett, hogy semmi előkészítés sem történt a fiatalember részéről, és összekötő személyről sem akart tudni.

Hosszasan beszélgettek egymással, de nem nagyon jutottak egyről a kettőre. Többször hangsúlyozták a szülők, hogy nem az utazás ellen vannak, hiszen ez az életkor a kalandok ideje, a világ felfedezésének időszaka, most kell a földkerekségre rácsodálkozni. A kaland mikéntjével merültek fel a kérdések, itt kellett volna józan döntéseket hozni.

Nem igazán volt termékeny a párbeszéd, ha egyáltalán lehetett annak nevezni. Teltek a hetek és napok, és nem született megoldás. A szülők aggodalma növekedett, próbálkozá-

Bíró László családreferens püspök októberi programjavaslata:

Október nekünk, magyaroknak a forradalmak és a megtorlások hónapja (6-a és 23-a). Most szabadok vagyunk, de tudunk-e élni szabadságunkkal? Tegyük vizsgálat tárgyává azt, hogy milyen helyet foglal el mindennapi életünkben a rádió, a televízió, a sajtó. Alakítsuk úgy a napi időbeosztást, hogy az értékes műsorok, programok, olvasnivalók a család minden tagjához eljuthassanak, az értéktelenek pedig ne fejthessék ki romboló hatásukat. Törekedjünk arra, hogy a család minden tagja *meg tudja különböztetni a jót a rossztól, a nemeset a közönségestől, az értékest a hitványtól!*

suk, hogy valami biztos hátteret adjanak gyermeküknek, visszautasításra talált. Már egyre közeledett az indulás napja, mégis minden ugyanott és úgy maradt, mint addig. A fiú érvelését már jól ismerték: hogy őt éppen nem a biztonság érdekli, a hosszú és fáradságos előkészítés, hanem a kaland, a kiszámíthatatlanság, és majd az, ahogyan helyt tud akkor állni és eligazodni. Egy váratlan helyzetben kiutat keresni és találni, érthető, hogy neki ez volt az igazi indítéka, ez a kihívás. Végül is nekivágott az útnak. A szülők egyetlen biztos pontot adtak: telefonszámukat ingyen hívhatta bármikor. Az indulás után gyerekük sokáig nem adott magáról életjelt. Már elképzelték, hogy valahol az utcán szédeleg, éhesen és fázva vagy már arra sincs

ereje napi 12-14 óra munka után, hogy telefonáljon. Meg ehhez hasonlót...

Aztán – egy örökkévalóságnak tűnő hosszú hónap után – végül jelentkezett, hogy minden rendben van, emberséges körülmények között él és dolgozik, de nagyon hi-

ányzik neki valami biztos pont. A szülők ezek után segítségére sietettek, azonnal értesítve azokat, akiket jól ismertek a környezetében.

Fiuk nyolc hónapos kint tartózkodás után, sok élmenyvel gazdagodva tért haza, azzal a meggyőző-

déssel, hogy a kalandok mellett szükség van a világos, felelősségteljes döntésekre, a tervezésre és a kiszámíthatóságra. A történetek senkinek sem ártottak, sőt mindkét fél növekedett, mert szülő is, gyermek is jól élte meg ebből az igazi kalandból fakadó nehézségeket. ■

A DIÁKOK ÉS AZ ISKOLA

Egy nagyvárosi lakótelep középiskolájában tanítok. Sok nehézségem van a gyerekekkel: neveletlenek, nem fogadnak szót... Mit tanácsol, mit tegyek, hogyan javítsak a helyzeten? Hogyan tudja az iskola javítani kapcsolatát a diákokkal?

A. M.

Kedves Olvasónk! Igen nehéz kérdést tett fel, s már ahhoz is, hogy csak részben válaszolni tudjunk, sokkal több helyre lenne szükség.

Az iskolának kiemelt helye van a társadalomban, a nevelés legfontosabb színtere a család után.

A fiatalok ma sokkal tovább maradnak az iskolapadban, mint akár húsz évvel ezelőtt. Ennek következtében nemcsak hogy később kezdenek dolgozni, de jobban függnek a családtól is. Anyagi és társadalmi függésüknek jól látható jelei vannak. Mindez visszahat a családon belüli és az iskolai nevelésre.

A múltban a szigorúság és a tekintélyelvűség jellemezte a gyermeknevelést, ma pedig az engedékenységgel. A mai gyerekek minden bizonnyal intelligensebbek, élénkebbek, viszont jóval önállóbbak és erősen függnek a felnőttektől.

Valamikor a tanárok az oktatásra, a tananyag minőségi átadására törekedtek, ezzel szemben ma arra kénytelenek összpontosítani

energiájukat, hogy féken tartsák a zavart vagy érzelmileg sérült gyerekek szélsőséges megnyilvánulásait. Az osztályokban egyre több az agresszív, izgó-mozgó gyerekek, akiknek nehezebb esik tartósan odafigyelni és koncentrálni.

Mi a teendő?

Két dolog kell ahhoz, hogy sikeresen szembe tudjunk nézni ezekkel az új kihívásokkal: egyrészt alkalmas iskolarend-

szert, másrészt az oktatók megfelelő képzése. Elsősorban a személyközi kapcsolatokban kell jártasnak lenniük.

Az első igen összetett feladat. Fontos lenne ehhez a folyamatos pedagógiai kutatómunka, hogy minél előbb rátaláljunk a mai gyerekek által igényelt új módszertani eszközökre és a megfelelő szervezési formákra.

Ami a tanárokat illeti, az utóbbi években kimutatták, hogy egyes pedagógusi személyiségek jobb eredményt tudnak kiváltani egyaránt a diákok tanulmányi, és pszicho-szociális fejlődése szempontjából. Ilyen személyiségek: a lelkesedés, a szervezőkészség, a rugalmasság és az érzékenység a tanítványok különböző személyi adottságai iránt.

Meg kell nyugtatnom, hogy az Ön által átélt kudarc sok tanár közös tapasztalata, és nem az alkalmatlanság vagy a meg nem felelés jele. Sokkal inkább arról van szó, hogy alkalmassá kell tenni a rendszert a különféle személyiségű tanulók nevelésére.

Fontos fenntartani mindenekelőtt a pozitív kapcsolatot, keresni kell az együttműködés lehetőségeit, beleértve ebbe a többi oktatót is. Igen, mert ma csak az együttes pedagógiai munka, az összehangolt nevelői tevékenység ígérhet sikereket.

Ezio Aceti

MIT MOND ERRŐL A PEDAGÓGIA?

Néhány európai iskolában folytatott kutatás kimutatta, hogy a tanárok fellépése, például a tanulók iránti pozitív elvárásai, javítani tudja a gyerekek teljesítményét. Azokban az iskolákban, ahol a tanárok kijelentették, hogy várakozásaik alapján tőlük sokan fognak továbbtanulni, a felvettek aránya magasabb volt más iskolákhoz képest, mint ahol a tanárok kevésbé voltak bizakodóak.

Vagy a példamutatást illetően: ha a tanárok késnek az órákról, és a tekintélyre építik a kapcsolataikat főleg, akkor a tanulók is késni fognak, és az osztályban személytelen, rideg, erőszakra hajló légkör alakul ki. Ott, ahol a tanárok pontosan érkeznek viszont, párbeszédet teremtenek, a növendékek is pontosak, az osztály dinamikája élénk, és a diákok hajlamosabbak a szolidaritásra és az együttműködésre.

PSZICHOLÓGIA

Kapcsolati hányados

Egy korábbi cikkünk nyomán (Lelki intelligencia, Új Város 2005/02. szám 26. old.) olvasóink közül többen kérdezték, hogy a három intelligenciafajta – az értelmi, az érzelmi és a lelki intelligencia – melyike járul hozzá leginkább a mentális egészséghez?

Szeretném aláhúzni, hogy a mentális egészségre teljes biztosítékot önmagában egyik sem nyújt a fenti három intelligenciafajta közül. Ha azonban mindhárom egyaránt hangsúlyt kap az életünkben, akkor kifejlődik egy olyasféle intelligencia, amely a szocializációnk szintjével – tehát a személy voltunk közösségi dimenziójának a kiteljesedésével – van kapcsolatban. Nevezhetnénk ezt például kapcsolati intelligenciának, melyet az IQ mintájára egy hipotetikus KQ-val, azaz kapcsolati kvócienssel, kapcsolati hányadossal lehetne mérni.

Köztudott: a mentális egészség erősen függ attól, hogy képesek vagyunk-e kapcsolatba lépni másokkal. Nem véletlen, hogy a híres hipnotizőr, *Milton Erikson* azt mondja, hogy amikor az emberi kommunikáció összeomlik, akkor kezdődnek az elmebetegségek. A gyermek pszichoanalitikus *Winnicott* szerint pedig egy személy pszichés egészségét az határozza meg, hogy mennyire tud kapcsolatokat építeni. Hasonlóan érvel *Bálint*, a pszichoanalízis másik nagy alakja. Ő a pszichésen súlyos betegen azt érti, aki híján van mindenféle kapcsolatteremtő, kapcsolatfenntartó képességeknek.

Bármilyen környezetben, de beszéljünk most csak a munkahelyről, a fejlett kapcsolati intelligencia, a jó kapcsolatépítő készség elősegíti, hogy a kollégákból barátok, az ügyfelekből szövetségesek váljanak. Lényegében arról van szó, hogy lelkesítenünk kell, motiválnunk, meg kell hódítanunk a felebarátot. És ne fe-

ledjük: mindig érdemes jó kapcsolatra törekedni mindenkivel, még mielőtt rászorulnánk, mert akkor már késő lesz.

Mit tehetünk ennek érdekében? Először is tartsuk tiszteltben a másik személyét, aki nem csak egy a sok közül. Vegyük észre benne a különleges embert, aki gazdagítja a kapcsolatainkat. Aztán meg, a nagyobb lelkesedés jobb szakmai teljesítményhez is vezet, mivel a munkatársunk nemcsak azt nézi, hogy mit teszünk érte, hanem azt is, hogy hogyan. Érezze folyamatosan a megbecsülésünket, ne csak esetről esetre, egyszer igen, egyszer nem.

Van még egy tanácsom: óvakodjunk attól, hogy másokat leszóljunk, mert megsokasodnak annak a

dékkal ellenségeket szerez. Őrizkedjünk a gőg minden formájától, tartózkodjunk minden olyan gesztustól, amit lekicsinylőnek, megalázónak vagy támadónak tart a beszélgetőtársunk. Vizsgáljuk meg, hogy milyen hatást teszünk az előttünk állóra, milyen képet alakítunk ki magunkról, tetteinkkel és szavainkkal. Legyünk inkább udvariasak, barátságosak. Az igazi udvariasság azonban nem egyfajta taktika, hanem énünk pozitív jellemvonása, amit azal építünk, ha a másikat ténylegesen tisztelni akarjuk.

Van-e varázsszó? Ismételjük fáradhatatlanul: „legyen szíves”, és mondjunk mindig köszönetet, ezzel ápoljuk a kapcsolatokat. Ne hagyjuk odáig fajulni a dolgokat, hogy

...a mentális egészség erősen függ attól, hogy képesek vagyunk-e kapcsolatba lépni másokkal...

problémái, aki túl sokat kritizál. Ne feledjük: ha valaki leszólja a másikat a háta mögött, abból már a partnerünk is kitalálja, hogy ő maga milyen megjegyzésekre számíthat. Tehát ne takarékoskodjunk az elismerésekkel: erről az emberi igénnyől annyira nem veszünk tudomást, amennyire szükség volna rá!

Sajátítsuk el a dicséret művészetét, megsejtve és felismerve a másikban rejlő értékeket. Gondoljuk el, vajon mire büszke, milyen eredményekért nem kapott eddig valódi elismerést, hogy a másik így köszönhesse meg: itt az első ember, aki ezt észrevette.

Ne felejtjük el, hogy az arrogancia az ostobaság netovábbja, mert megsértve a másik méltóságát, megmérgezi a kapcsolatokat, és szánt szán-

nyúggá váljon egy udvarias gesztus megtétele. Aki rögtön azt tudja mondani, hogy köszönöm, az kétszeres hatást ér el. Törekedjünk a pozitív kisugárzásra: legyünk derűsek és lazák, ne aggodalmaskodók és nyugtalanok, legyünk magabiztosak, ne pedig tétovázók.

Csak akkor tűnik úgy, hogy a felsorolt viselkedési mintákat nehéz lesz észben tartani, ha csupán olyan technikának tekintjük azokat, amivel másoknál sikereket érhetünk el. Ellenben, ha tudunk őszinte és pozitív módon viszonyulni a másik emberhez, akkor mindez magától jön.

Az eddig leírtakat összefoglalhatjuk egy mondatban, aminek egyébként rendkívüli pszichológiai hatást tulajdonítok: Éljen úgy, hogy a másik megérezze, ő a fontosabb!

Dohányfüstben

A dohányzás káros az egészségre! – olvasható a cigarettádobozokon. De vajon ismerjük-e a vele járó tényleges veszélyeket? A múltkor egy kollégámat megkértem, hogy ne az irodában gyűjtsen rá, hanem a kijelölt helyen, de egyáltalán nem örült meg ennek.

Egy olvasó

Korábbi számunkban (2005. július-augusztus) már írtunk a rendszeres dohányzás egyik káros hatásáról. Nevezetesen arról, hogy hajlamossá a szív- és érrendszeri betegségekre, akár a szívinfarktus kialakulásának egyik tényezője is lehet. A magas vérnyomás és a dohányzás egyidejű jelenléte pedig hatványozottan fokozza a kockázatot.

Mindannyiunk érrendszerében akadnak meszes szakaszok, egyesekben ezek csak az érfal belsején található kisebb foltocskák, másokban viszont az érben körkörösön meglevő meszkemény átalakulások. A dohányos ember szervezetében a nikotin az érintett érszakaszokat, az ütőereket összehúzza, szűken tartja, míg a nem dohányzóknál ezek az erek tágak. Az évtizedek során a dohányosokban ez a meszesedés tehát a szűk ereket merevíti el, a nem dohányzóknál a tág ereket. Ennek megfelelően a dohányos személy

szívizomzata, agya, veséje kevés oxigént kap a szűk, meszes ereken keresztül, szemben a nem dohányos egyén normális oxigénellátásával.

A dohányzás összesen mintegy 25 életet veszélyeztető betegség vagy betegségcsoport okozója. Mind a tüdő-, gégerák, a szájuég-, a nyelőcső- és a hólyagrák, mind pedig az idült légúti betegségek egyik elsődleges rizikófaktorai. A világstatisztikai adatokat figyelembe véve, hazánkban ma évente 28 000 ember halála hozható összefüggésbe a dohányzással!

Érthető módon ez a helyzetkép nagyon lehangoló. A dohányzás ma társadalmunk minden korosztályát érinti, így vagy úgy. Főleg a fiatalok esetében aggasztó a helyzet. A Centers for Disease Control and Prevention (CDC) és a fővárosi ÁNTSZ közös vizsgálata alapján kimutatták, hogy 1995 és 1999 között a középiskolás fiatalok körében ugrásszerűen nőtt a dohányosok száma, és már többen cigarettáznak a tizenéves leányok, mint a fiúk. Ez a tendencia

vetkezik be a p53-ban, mely épp a tüdőrák növekedéséhez vezet. Ezzel szemben, ha ép p53-as gént visznek be vírus DNS-en keresztül a tumorokba, akkor azzal akár nyolcvan százalékkal is csökkenthetik a daganat nagyságát, ami sokkal ígéretesebbé teszi a sebészeti beavatkozást.

Egy neves tudományos szaklap, a *The Lancet* nemrég megdöbbentő tényeket hozott nyilvánosságra. Negyvenhárom titkos irat alapján bizonyította: a dohányipar lefizetett néhány tudóst, hogy a fenti eredmények ellenkezőjéről számoljanak be, megtevesztve

később a lányoknál nőgyógyászati problémákat is okozhat. Egy 2000-ben tartott vizsgálat adatai szerint a kisbabát váró dohányzó anyák 16-26%-a dohányzik, a budapesti óvodás korosztályú gyerekek közel 40%-a pedig passzív dohányzásnak van kitéve.

A kimutatások alapján egyértelműen megállapítható a dohányzás egyéni, társadalmi, gazdasági károsága.

Nem véletlen, hogy egyre több törvény születik a dohányzás visszaszorítása érdekében, illetve a nemdohányzók védelmében – gondoljunk csak a legutóbbi, dohányipari termékek reklámtiltalmára, a Forma-1-es autóversenyekre is kiterjesztve. Ezeknek a törvényeknek és a megelőzésre irányuló országos kampányoknak, az iskolákban az egészségügyi oktató-nevelő munkának különleges szerepet kell tulajdonítani. A Nemzeti Népegészségügyi program egyik kiemelt témája a dohányzás visszaszorítása és megelőzése, még a fiatalok rászokása előtt.

Nagy a kihívás, és nagy a tét. Ha sikerülne népszerűsíteni a nemdohányzó életformát, és terjeszteni az egészséges életmód-mintákat; ha sikerülne a fiatalok körében lecsökkenteni a dohányosok számát, akkor nagyban javulna a népesség egészsége, a 21. században. A személyes példaadásra ugyanakkor lehetősége van mindannyiunknak.

Dr. Ferentzi Éva

Az epidemiológia – a betegségek előfordulását széles néprétegekben vizsgáló tudományág – atyja, *Richard Doll* kimutatta a dohányzás növekedése és a tüdőrákosok számának emelkedése közötti ok-okozati összefüggést az ötvenes években, nem kis vihart kavargatva ezzel a tudományos életben. Ezt a tényt a legutóbbi génkutatások is alátámasztották, mivel laboratóriumi körülmények között sikerült bizonyítani a dohányfüstben található benzopirin mutációt okozó hatását a p53 nevű génen, melyet a tüdőrákban találtak. Ez a gén normálisan nagyon fontos daganatelhárító szerepet tölt be, mivel meg tudja akadályozni a tumorok növekedését. A belélegzett benzopirin hatására azonban olyan génhiba, mutáció kö-

így a tudományos világot és a közvéleményt. Gyakorlatilag olyan ipari korrupcióval állunk szemben, ami a profit hajszolásának és istenítésének a következménye. Mivel a leleplezéssel a tudományos életben elvesztették a játszmát, felmerül a gyanú, hogy nem a dohányipar egy újabb kísérlete-e, hogy most a félreértelmezett egyéni szabadságra hivatkozva próbáljon újra félrevezetni, elhallgatva azt a jól ismert és bizonyított tényt, hogy a passzív dohányzás is ártalmas.

Egy ilyen nagy horderejű kérdésben, ahol szembekerül két jog – jelen esetben a dohányzás, kontra egészséghöz való jog –, nyilvánvaló, hogy a közösség érdekeit előbe kell helyezni az egyén érdekeinek, s a törvényhozásnak különleges felelőssége van ebben.

VISSZATÉRNI A SZERET FORRÁSÁHOZ

Ez volt a címe annak a nemzetközi kongresszusnak, amit a Fokoláre Mozgalom szervezett Castlegandolfóban, szeptember közepén, hogy hangsúlyozza a házasság alapvető értékeit. Az Európa különböző országaiból érkezett 220 házaspár közül 14 magyar volt.

A találkozón szó volt a házasság szentségéről és arról, hogyan élhető meg a szeretet a hétköznapi életben. Szó volt az egység ajándékáról a családban, a házastársak közötti kommunikációról, a szexualitásról és a gyengeségről, a felelős és etikus családtervezésről, a fájdalom szerepéről és a nevelésről is.

A résztvevő házaspárok új elhatározásokkal megerősödve tértek haza:

„A legnagyobb és legértékesebb személyesség volt, amikor a legegyszerűbb kérdésekre adott legegyszerűbb válaszokat is a megélt élet példája hitelesítette. Óriási erőt adott azoknak a példájára, akik hatalmas gondokon tudtak felülkerekedni a hit és a szeretet erejével.”

„A család intézménye még értékesebb lett számomra, újra beleszerettem a hivatásomba és a férjembe. Még nagyobb felelősséget érzek, hogy Jézus jelenlétét őrizsem közöttünk, hogy szeressem az elhagyott Jézust, aki mindenhez kulcs.”

„Egyik barátunk szerint látszik rajtunk, hogy valami nagyon jó helyen vol-

tunk, mert csak úgy sugárzik rólunk a harmónia, kiegyensúlyozottság és nyoma sincs a korábbi »megfáradt« énünknek. Csak halkán jegyezzük meg: reméljük, ez még nagyon sokáig így is marad... A szereteten túl megkaptuk azt is, hogy tudtunk olyan témáról beszélni egymással, ami talán évek óta beárnyékolta a kapcsolatunkat”

„Már többször hallottuk, hogy gyermekeink ajándékok, de sokszor elfeledkezünk erről, és a saját elképzelésünk szerint irányítanánk őket. Erre is rávilágított ez a pár nap, hogy tegyük meg minden tőlünk telhetőt értük és velük, tárjuk ki számukra a mennyet és a földet, de hagyjuk őket a szabad akaratuk szerint cselekedni, és főleg, imádkozunk értük, hogy Isten szándéka szerint döntsenek életükben.”

A találkozó megkoronázásaként a házaspárok együtt imádkozhatták a Pápával az Úrangyalát, és kifejezhették neki szeretetüket, szemtől szembe állva vele.

A BÉKE: ISTEN NEVE

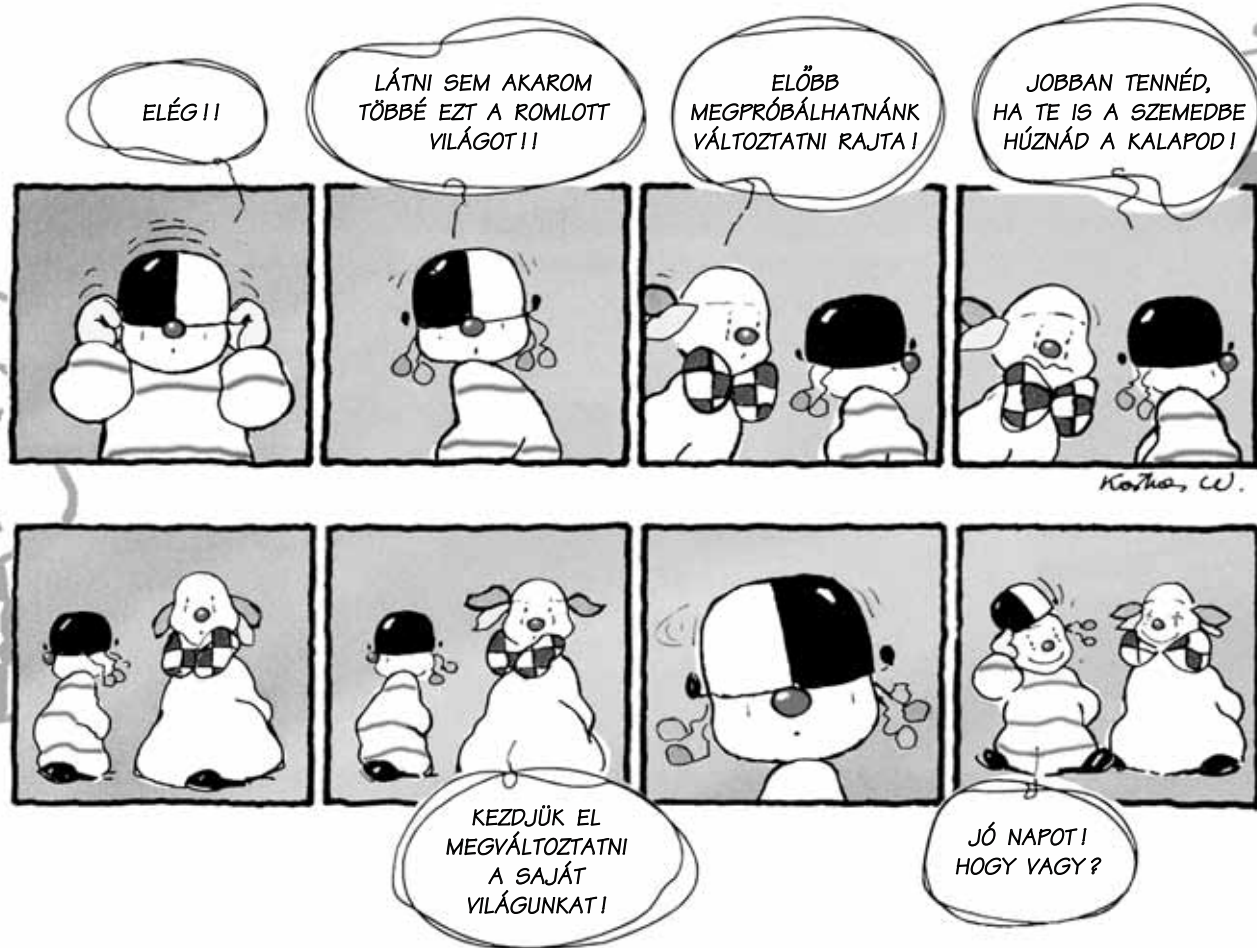
„Bátorság a béke humanizmusához” címmel a Sant'Egidio Közösség szervezésében Lyonban tartották meg idén a XIX. Emberek és Vallások Nemzetközi Találkozóját és békeimát. *Andrea Ricciardi* – a közösség alapítója – beszédében kiemelte, hogy a megsokasodó konfliktusok láttán nem szabad átengednünk magunkat a beletörődés hamis realizmusának, amely félelmet és agresz-

sziót szül. „Mi nem törődünk bele. Mi – s ez alatt nemcsak a keresztényeket értem, hanem zsidókat, muzulmánokat, buddhistákat, az ázsiai vallások követőit, humanistákat és világi embereket egyaránt... Nem beletörődve élünk, mert a hit táplálja reményünket, erősíti gyengeségünket, lánggra lobbantja szívünket. A világnak szüksége van minden olyan szívre, ahol hit lakozik”.

Befejezésképpen *Jean Vanier*, a Bárka Közösség alapítója felolvasta a közösen megfogalmazott békefelhívást. „Itt az idő, hogy mindenki felhagyjon az erőszakkal! Az emberi élet szent. Az erőszak megalázza az embereket, és annak ügyét is, aki él vele. A világ belefáradt már, hogy félelemben éljen. A vallások nem akarják az erőszakot, a háborút, a terrorizmust. A béke Isten neve.” A felhívás külön emlékeztetett a szegénység problémájára, s felszólította a felelős politikusokat: viseljék gondját a föld sok millió szükségét szenvedő lakójának, és tegyenek meg mindent a szegénység csökkentésére.

Telepace/MK

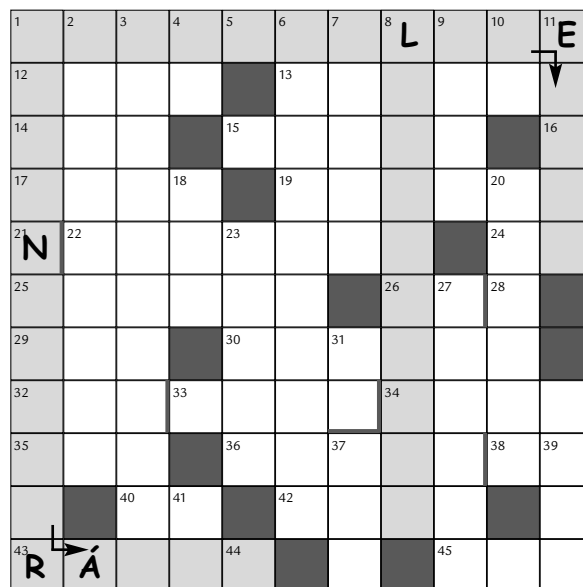

KERESZTREJTVÉNY

Beküldendő Spurgeon mondása: függőleges 1., vízszintes 1. és függőleges 8.

Vízszintes: 12. Ülőalkalmatosság. 13. Bizonyos távolságot csónakon megtesz. 14. Teherautók jelzése. 15. Eső forrása (népiesen). 16. Névelő. 17. Latin tehát. 19. Összekeveredett sikkos! 21. Nitrogén. 22. Birtoka. 24. Kettős mássalhangzó. 25. Angol nővér. 26. Latin és. 28. Azonos magánhangzók. 29. Félig Erzsi. 30. Vallástán. 32. Kínai tan fordítva. 33. Baltikumi ország. 34. Üres Linz. 35. TSŐ. 36. Sérülései. 38. Csecsemőhang. 40. Belügyminisztérium. 42. Határozószó. 43. Sugár jele a geometriában. 45. Időmérő.

Függőleges: 2. Sziklán fészkelő madár. 3. Bosszanóbb. 4. Fél Elek. 5. Ajánlott levél jele. 6. Megkeresem. 7. Budapest környéki község. 9. Étkes. 10. Tiltószó. 18. Duna mellékfolyója. 20. Olasz folyó. 23. Beteg ló. 27. Okító. 31. Múlt idő egyik jele. 37. Előtagként élet... 39. Az áru értéke. 41. Éjfél tart. 44. Nano.

Kedves rejtvenyfejtő olvasóink elnézését kérjük az előző számban hibásan megjelent rejtvenyért, ami tévedésből a korábbi négyzethálával került nyomdába.

Ez alkalommal a helyes megfejtők értékes könyvjutalomra számíthatnak.

**Szeretet nélkül terméketlen a tudomány!
Csak a szeretet segítségével tudjuk felfedezni
a megismert dolgok rejtett értékét.**

**A tudás szeretet nélkül
sohasem hatol be a lét rejtett titkaiba.**

Thomas Merton